

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 5 oktober justerades.

§ 2 Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att *Rebecka Le Moine* (MP) avsgt sig uppdraget som suppleant i utrikesutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade att Miljöpartiets partigrupp anmält Emma Nohrén som suppleant i utrikesutskottet.

Andre vice talmannen förklarade vald till

suppleant i utrikesutskottet
Emma Nohrén (MP)

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2023/24:87

Till riksdagen

Interpellation 2023/24:87 Ett nytt skatteavtal mellan Sverige och Danmark

av Niklas Karlsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 1 december 2023.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och andra engagemang.
Stockholm den 23 oktober 2023
Finansdepartementet
Elisabeth Svantesson (M)
Enligt uppdrag
Johan Ndure
Departementsråd

Interpellation 2023/24:103

Till riksdagen
Interpellation 2023/24:103 Fordonsskatt på husbilar
av Thomas Morell (SD)
Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 17 november 2023.
Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och andra engagemang.
Stockholm den 24 oktober 2023
Finansdepartementet
Elisabeth Svantesson (M)
Enligt uppdrag
Johan Ndure
Departementsråd

Interpellation 2023/24:111

Till riksdagen
Interpellation 2023/24:111 Plan för att möta ökade varsel och stigande arbetslöshet
av Teresa Carvalho (S)
Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 21 november 2023.
Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.
Stockholm den 24 oktober 2023
Arbetsmarknadsdepartementet
Johan Pehrson (L)
Enligt uppdrag
Kerstin Bynander
Expeditionschef

Interpellation 2023/24:112

Till riksdagen
Interpellation 2023/24:112 Minskade anslag för brottsförebyggande åtgärder i utsatta områden
av Teresa Carvalho (S)
Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 21 november 2023.
Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.
Stockholm den 24 oktober 2023
Arbetsmarknadsdepartementet
Johan Pehrson (L)
Enligt uppdrag
Kerstin Bynander
Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2023/24:116 Privata matchningstjänster
av Teresa Carvalho (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 21 november 2023.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 24 oktober 2023

Arbetsmarknadsdepartementet

Johan Pehrson (L)

Enligt uppdrag

Kerstin Bynander

Expeditionschef

Interpellation 2023/24:118

Till riksdagen

Interpellation 2023/24:118 Plan för att öka samhällsgemenskapen
av Åsa Eriksson (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 21 november 2023.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 25 oktober 2023

Arbetsmarknadsdepartementet

Johan Pehrson (L)

Enligt uppdrag

Kerstin Bynander

Expeditionschef

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

EU-dokument

COM(2023) 639 och COM(2023) 643 till miljö- och jordbruksutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 19 december*.

§ 6 Svar på interpellation 2023/24:50 om Pensionsmyndighetens oberoende

Svar på
interpellationer

Anf. 1 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! David Perez har frågat mig hur jag och regeringen avser att agera för att det fel som har medfört att medborgare födda 1957 har beskattats mer än vad som ursprungligen var tänkt inte ska drabba framtida pensionärer. David Perez har också frågat mig om mitt förtroende för Pensionsmyndigheten har påverkats av att Pensionsmyndigheten inte tidigare uppmärksammade regeringen och riksdagen på uppenbara fel och brister i lagstiftningen. David Perez har slutligen frågat mig om jag kom-

mer att föra en dialog med Pensionsmyndigheten om att myndigheten inte informerade regeringen när felet uppmärksammades.

Fru talman! Jag vill börja med att konstatera att det alltid ska löna sig att arbeta, särskilt när man har arbetat ett helt liv och det är dags för pension. I Tidöavtalet slår vi fast att vi ska lämna förslag på hur pensionärsers ekonomi kan stärkas och att skatten på både arbetsinkomster och pensioner ska sänkas. Regeringen har nu tillsammans med Sverigedemokraterna sänkt skatten på arbete för äldre, sänkt skatten på pension och även sänkt skatten för alla som arbetar, med fokus på låg- och medelinkomsttagare. Detta är välkomna tillskott till hushållens ekonomi, som nu drabbas hårt av höga räntor och inflation.

Nu rättar samarbetspartierna till den orättvisa som har drabbat 57:orna och ser även till att 59:orna slipper drabbas av denna orättvisa. Nästa gång åldersgränserna för pensioner höjs är 2026, alltså om två år. För att 59:orna inte ska hamna i samma situation – för att denna situation inte ska uppkomma igen – har Regeringskansliet även remitterat ett förslag som innebär att höjningen av åldersgränsen för rätt till det förhöjda grundavdraget skjuts fram från den 1 januari 2026 till den 1 januari 2027. Det innebär att personer som är födda 1959 kommer att ha rätt till förhöjt grundavdrag för beskattningsåret 2026, det vill säga från det år då de fyller 67. Personer födda 1958 påverkas inte av den kommande höjningen av åldersgränsen för förhöjt grundavdrag till 67 år utan får förhöjt grundavdrag precis som det var tänkt.

Jag har stort förtroende för att Pensionsmyndigheten utför sitt arbete professionellt och med stor integritet. Jag utgår även från att Pensionsmyndigheten inom sitt ansvarsområde lämnar den information som behövs för att regeringen ska kunna fatta väl underbyggda beslut. En viktig förutsättning för detta är en väl fungerande dialog, och det är något som jag definitivt upplever att jag och regeringen har med Pensionsmyndigheten.

Anf. 2 DAVID PEREZ (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Det gläder mig att Sverige har en regering som tillsammans med Sverigedemokraterna nu rättar till det fel som har drabbat tusentals pensionärer runt om i landet, i synnerhet dem som är födda 1957 och 1959. Eftersom vi inte har kunnat återkomma med en korrigering och återbetalning förrän först i denna höstbudget har ju frågan präglat debatten under lång tid och skapat väldigt stor oro hos dem som har drabbats.

Bakgrunden till detta misstag är ett undermåligt förslag från den tidigare socialdemokratiska regeringen i samband med beslutet att höja pensionsåldern, vilket var något som Sverigedemokraterna röstade emot. Flera tunga remissinstanser såsom Skatteverket och Pensionsmyndigheten missade olyckligtvis konsekvenserna av förslaget.

Det som föranledde mig att kalla hit ministern i dag var frågan om just 57:orna och något anmärkningsvärt som skedde i samband med den förra Almedalsveckan. Detta är något som jag också har tagit upp i min frågeställning.

Det handlar om en tjänsteman vid Pensionsmyndigheten som uttalade sig vid ett seminarium i Visby. Där framkom det att myndigheten varit medveten om de omfattande brister som funnits med förslaget tidigare än vad som aviserats. Man ursäktar sig med att det vid tillfället inte längre var

relevant eller möjligt att göra något åt det. Det må så vara, men detta drabbade trots allt omkring 100 000 röstberättigade personer. De har stor rätt att informeras om ändringar i deras pension och hade kanske valt att lägga sin röst på någon annan om de hade vetat om att de, som de själva säger, skulle straffbeskattas.

Som statsrådet vet om ska våra myndigheter vara oberoende och inte göra några som helst avväganden som ens kommer i närheten av partiskhet, särskilt under en valrörelse. Att avvakta med eller senarelägga saker som är av intresse för allmänheten, regeringen eller andra partier i Sveriges riksdag betraktar jag som allvarligt. Jag vill därför fråga statsrådet om hon inom ramen för sin roll som äldre- och socialförsäkringsminister har haft en dialog med Pensionsmyndigheten om när man har flaggat för felaktigheter i lagförslaget och om huruvida man hade kunnat göra detta tidigare än vad man nu gjorde, inte minst med tanke på vad den tidigare nämnda tjänstemannen har sagt.

Anf. 3 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Jag vill starta där jag avslutade i mitt förra anförande och konstatera att jag har stort förtroende för Pensionsmyndigheten och för att man utför sitt arbete med stor professionalitet och stor integritet. Den dialog som regeringen och jag för med Pensionsmyndigheten är kontinuerlig och mycket intim. Denna dialog är väldigt bra.

Jag går vidare till den andra frågan, som rör rättvisan när det gäller det förslag som vi nu rättar till.

Bakgrunden till förslaget om kompensation till personer födda 1957 och 1959 är den situation som ledamoten belyste i sin interpellation. Personer födda 1957 omfattas inte av åldershöjningarna i pensionssystemet eller kringliggande trygghetssystem. Samtidigt har de fått vänta ett extra år på att få ta del av det förhöjda grundavdraget. Den uteblivna skattesänkning som detta har medfört ska kompenseras i budgeten för 2024.

Det var Magdalena Andersson som var finansminister när det förslag som ledde till att reglerna ändrades för personer födda 1957 remitterades. Trots att hon visste om att de under 2023 skulle få betala för den uteblivna skattesänkningen informerades ingen om det. Detta har jag, liksom flera andra statsråd och ledamöter av Sveriges riksdag, beklagat vid flera tidigare tillfällen i denna kammare.

De som har drabbats av de nya reglerna på detta sätt har behövt vänta ett extra år på den skattesänkning som det förhöjda grundavdraget medför, men nu rättar regeringen tillsammans med Sverigedemokraterna till denna orättvisa för personer födda 1957. De kommer att kompenseras. Vi ser också till att personer födda 1959 inte kommer att drabbas på detta olyckliga sätt.

Finansdepartementet remitterar nu en promemoria om dessa förslag, och kompensationen till personer födda 1957 föreslås, förutom att den kommer i budgeten 2024, bli skattefri. Storleken kommer att baseras på individens fastställda förvärvsinkomst och kommunalskattesats för 2023 – detta för att kompensationen i möjligaste mån ska motsvara den uteblivna skattesänkningen.

I ledamoten David Perez hemlän Uppsala berör förändringen uppemot 4 200 personer födda 1957, och de kommer att få en genomsnittlig skattesänkning på 28 000 kronor som blir skattefri.

Prot. 2023/24:23
26 oktober

Svar på
interpellationer

Skatteverket föreslås bli handläggare för denna reform. Inget ansökningsförfarande kommer att krävas, utan utbetalningen kommer att ske per automatik via skattekontot den 1 juli 2024. Reformen kommer att kosta 3,2 miljarder kronor.

För att samma situation inte ska inträffa för dem födda 1959 föreslås även att höjningen av åldersgränsen för rätt till det förhöjda grundavdraget till 67 år skjuts upp från den 1 januari 2026 till den 1 januari 2027. Förslaget bedöms minska skatteintäkterna med 3,4 miljarder för 2026.

Misstaget rättas nu till, och det är beklagligt att det inte gjordes av den förra regeringen. Denna regering tillsammans med Sverigedemokraterna tar dock ansvar.

Anf. 4 DAVID PEREZ (SD):

Fru talman! Jag tackar statsrådet även för detta svar.

Det är bra att regeringen tar frågan på stort allvar så att fler inte drabbas i framtiden. Det gläder mig också att höra att 4 200 Uppsalabor kommer att få en välkommen kompensation.

Jag noterar dock att statsrådet inte valde att kommentera frågan om vad Pensionsmyndigheten visste när. Jag noterar också att statsrådet säger sig ha stort förtroende för myndigheten. Samtidigt pågår en debatt i skuggan av Dagens industris avslöjande om hur tjänstepensionerna placeras av myndigheten. Bakgrunden är att Pensionsmyndigheten ändrade sin placeringspolicy mitt under pågående pandemi och valde att placera en ansevärd summa av pensionstagarnas kapital hos ett enskilt fastighetsbolag efter erbjudande från en amerikansk investeringsbank. Placeringen ingick i vad man kallade ett lågriskalternativ, men placeringen i det enskilda bolaget innebar långt ifrån låg risk. Liknande placeringar hos andra pensionsbolag har lett till omedelbara avsked. Socialdepartementet förde en dialog med myndigheten så sent som för ett par veckor sedan om just denna investering.

Med anledning av statsrådets intygande om hennes stora förtroende för Pensionsmyndigheten upprepar jag därför frågan: Anser hon att de har agerat korrekt genom att avvakta med att informera å ena sida regeringen, å andra sidan de drabbade pensionärerna när myndigheten blivit varse felet, det vill säga före valet, samtidigt som det nu dyker upp tveksamma placeringar inom ramen för pensionssparandet?

Anf. 5 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Pensionsmyndigheten har en viktig roll som expertmyndighet och har i uppdrag att följa, analysera och förmedla ålderspensionssystemets utveckling och effekter för enskilda och samhället i stort.

Som jag nämnde i mitt inledningsanförande och som ledamoten också noterat har jag fullt förtroende för Pensionsmyndigheten och utgår också från att myndigheten inom sitt ansvarsområde lämnar den information som behövs för att regeringen ska kunna fatta väl underbyggda beslut.

Det var under Magdalena Anderssons tid som finansminister i den dåvarande socialdemokratiska regeringen man fattade beslutet att gå vidare med förslaget utan att informera vidare.

Jag har även en väl fungerande dialog med Pensionsmyndigheten, och inget i den dialogen har gett mig skäl att tro något annat när det gäller den information som har framkommit. Tvärtom har jag många gånger haft goda skäl att imponeras av medarbetarnas hårda arbete för dagens och framtidens pensionärer. För mig handlar detta om ett ömsesidigt och viktigt informationsutbyte.

Anf. 6 DAVID PEREZ (SD):

Fru talman! Jag tackar ministern än en gång för svaren om 57:orna, 59:orna och förtroendet för Pensionsmyndigheten.

Jag kan konstatera att det finns anledning att se över hur myndigheten har agerat i sitt val av större placeringar, i synnerhet när det har funnits brister i det underlag som låg till grund för den stora investeringen i fastighetsbolaget, vilket framkom i Dagens industris avslöjande.

Låt mig avrunda med ett par frågor som kan vara relevanta för dem som lyssnar på debatten där hemma och för de 100 000 röstberättigade personer som kanske hade gjort ett annat val om de vetat om att de skulle bli straffbeskattade. Har ministern reflekterat över om det finns behov av att se över Pensionsmyndighetens rutiner? Finns det anledning till oro över hur pensionspengarna placeras av landets olika aktörer?

Tack för debatten!

Anf. 7 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Fru talman! Även jag tackar för denna välgörande interpellationsdebatt. Det är viktigt att politiken när den har begått ett misstag rättar till det och är tydlig med på vilket sätt och i vilken ordning. Detta är givetvis av vikt för att samma eller liknande misstag inte ska begås framöver eftersom det får stora konsekvenser.

Den dialog vi för med Pensionsmyndigheten är väldigt bra, och det är högt i tak. Jag kan konstatera att jag är mycket nöjd med det informationsutbyte vi har och att jag har stort förtroende för Pensionsmyndigheten.

Det finns dock alltid skäl för oss att i alla delar, avseenden och frågor som väcks i denna församling kontinuerligt se till att ett förbättringsarbete sker, och det är jag lika besjälad av som ledamoten.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2023/24:32 om utveckling i arbete hos Samhall

Anf. 8 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Jim Svensk Larm har frågat mig dels om jag avser att agera för att säkerställa att Samhall erbjuder bättre utveckling i arbetet för sina anställda, dels om jag avser att inom mitt ansvarsområde verka för att vikten av utveckling i arbetet förtydligas i ägaravisningar till Samhall.

Jag välkomnar Riksrevisionens granskning av Samhall, som Jim Svensk Larm refererar till. Anställningar hos Samhall fyller en mycket viktig funktion på arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsätt-

ning som inte bedöms kunna få annat arbete och vars behov inte kan tillgodoses genom andra insatser.

Det är fortsatt centralt att Samhall uppfyller sitt viktiga samhällsuppdrag. Det innebär bland annat att det arbete som Samhall erbjuder ska vara både meningsfullt och utvecklande för individen.

Regeringen kommer att återkomma till riksdagen på sedvanligt sätt om den fortsatta hanteringen av Riksrevisionens rapport. Jag kan dock redan nu säga att regeringen avser att göra en grundlig översyn av Samhalls uppdrag, verksamhet och förutsättningar.

Det har gått 30 år sedan Samhall ombildades till aktiebolag. Under den tiden har det skett påtagliga förändringar i såväl bolagets verksamhet och förutsättningar som målgruppens behov. Jag ser framför mig att eventuella behov av förtydliganden i ägaranvisningen eller annan styrning kommer att vara en fråga för översynen.

Anf. 9 JIM SVENSK LARM (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret och möjligheten att få debattera och diskutera Samhalls viktiga verksamhet.

Mina frågor grundar sig på den rapport som Riksrevisionen kom med före sommaren, och även om flera saker som tas upp i rapporten har påpekats tidigare utgör granskningen en viktig del för att fortsätta att utveckla Samhall.

Alla som kan jobba ska jobba. Vilket stöd som behövs för att komma i arbete är olika beroende på vilken individ det är. Därför är det viktigt att staten har en bredd av insatser för att hitta rätt insats till rätt person. En av de insatserna är anvisning till Samhall, som Arbetsförmedlingen kan göra.

Samhalls uppdrag är att främja sysselsättning av och utveckling för personer med funktionsnedsättning. Bolaget har också en viktig roll i att främja social inkludering och mångfald på arbetsmarknaden och i samhället i stort.

Jag har haft möjligheten att besöka Samhall vid ett par tillfällen det senaste året. Oavsett om det har varit besök i den lokala butiken, på Arlanda eller i Samhalls egna produktionslokaler har jag alltid mötts av professionella medarbetare som är stolta för att de är en del av samhällsbygget i Sverige. Samhalls verksamhet är i stora delar bra, men som i all verksamhet finns det saker som går att utveckla.

I Riksrevisionens rapport framkom bland annat kritik över att Samhall har låtit affärsperspektivet väga för tungt på bekostnad av det mänskliga perspektivet. Det har medfört att arbetsmiljön för personalen har blivit lidande och att personer har utfört olika arbetsuppgifter som av olika skäl inte har passat för dem. För många företag är affärsmässigheten en central aspekt, men när det gäller Samhall är det tydligt att det behövs en bättre balans och att det läggs större fokus på att skapa meningsfulla och utvecklande arbeten för de anställda.

När det gäller arbetsmiljön för anställda på Samhall har ett arbete påbörjats. Det är oerhört viktigt att alla arbetsplatser har en bra arbetsmiljö. Det är något som debatterades i förra veckan med statsrådet Brandberg, och det gäller inte minst för de anställda på Samhall.

Fru talman! Arbetsmarknadsministern ger inte så många svar på mina frågor. Det vi får veta är att regeringen avser att göra en grundlig översyn av Samhalls uppdrag, verksamhet och förutsättningar. Men när förväntas översynen göras? Vilken ingång kommer utredningen att ha? Kommer arbetsmarknadsministern att göra någonting innan den här översynen är klar eller kommer ägaranvisningen att vara oförändrad fram till dess?

I nästa debatt kommer vi att diskutera lite omfördelningar inom det anslag som pengarna till Samhall går från. Jag tänker att vi tar den diskussionen då. Men det kan väl inte vara det enda som arbetsmarknadsministern tänker göra när det gäller Samhall? Det har ju inte direkt varit ett jättestressigt år för arbetsmarknadsministern, med ett förslag förra året och inget förslag nu i höst. Men arbetsmarknadsministern kan kanske svara på när översynen förväntas göras, vilken ingång utredningarna kommer att ha och om någonting kommer att ske innan översynen är klar.

Anf. 10 JONATHAN SVENSSON (S):

Fru talman! Jag skulle vilja inleda med att tacka ledamoten Jim Svensk Larm för att han lyfter en så viktig och angelägen fråga som just hur Samhall kan ge möjlighet till utvecklande arbeten för sina medarbetare.

Samhall har ju som många vet ett väldigt viktigt samhällsuppdrag i att ge många av våra medborgare som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga ett meningsfullt och utvecklande arbete, vilket sedan kanske kan leda till ett arbete på den reguljära arbetsmarknaden.

Ledamoten nämnde i sitt anförande den rapport från Riksrevisionen som ligger till grund för den här interpellationsdebatten. Som tidigare nämnts pekade rapporten på ett flertal områden där Riksrevisionen bedömer att Samhall inte riktigt uppfyller hela sitt samhällsuppdrag. Det pekas på brister inom flera områden, såsom i arbetet med att ge utvecklande arbeten och i styrning och organisation.

Ett av de områden som Riksrevisionen påpekar brister på är den glesa bemanningen i chefsleden, särskilt hos första linjens chefer. Detta är ett problem som jag skulle vilja lyfta fram lite extra.

I en enkät som Riksrevisionen genomfört hos cheferna inom bolaget uppger cirka 70 procent av alla chefer att de har 30 underställda medarbetare eller mer, och 25 procent uppger att de har 40 medarbetare eller mer. Det finns också exempel på chefer med 70 till 80 underställda medarbetare.

Enkätsvaren pekar också tydligt på att alltför många chefer anser att de inte har tillräckligt med tid för att på riktigt kunna arbeta med sina medarbetare – de har inte tid för utveckling, stöttning eller feedback. Riksrevisionen redogör också för att Samhalls chefer inte bara har många underställda utan också har medarbetare som arbetar på många olika platser vid olika tidpunkter, vilket givetvis försvårar arbetet.

Riksrevisionen pekar på att forskningen säger att det finns risker med så stora chefsområden. Bland annat nämner man dålig arbetsmiljö, stress och hög personalomsättning. Riksrevisionen skriver att när rekryteringen av chefer går ut på Arbetsförmedlingen läggs fokus på branschkännedom och affärstänk, inte på erfarenhet av att arbeta med människor som har funktionsnedsättning.

För att kompensera för dessa stora personalgrupper per chef har Samhall skapat en form av mellanliggande chefsled med drifts- och teamledare, anför Riksrevisionen. Tanken är att dessa teamledare ska ansvara för planering, ledning och uppföljning av daglig drift. Det går dock att konstatera att de ofta tar ett ansvar som är större än det de egentligen är anställda för.

De problem som Riksrevisionen beskriver med för stora personalgrupper per chef är problematiska. Samhalls samhällsuppdrag är ju att skapa meningsfulla och utvecklande arbeten åt personer med funktionsnedsättning. Personer med funktionsnedsättning är en grupp som inom ramen för sin anställning kan tänkas vara i behov av extra stöd jämfört med andra människor på arbetsmarknaden. Detta är stöd som vanligtvis ska komma från närmaste chef. När Riksrevisionen pekar på att en chef kan ha så många som 70 till 80 underställda medarbetare är det nog lätt att göra antagandet att det blir svårt för chefen att arbeta nära och aktivt med sina medarbetare.

Med anledning av Riksrevisionens rapport vill jag fråga statsrådet hur han och regeringen avser att hantera de brister som framkommer i rapporten, både generellt och särskilt riktat till chefsleden.

Anf. 11 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Jag vill rikta ett stort tack till Jim Svensk Larm och Jonathan Svensson för engagemanget i Samhall, detta aktiebolag som den tidigare regeringen tyckte att det var så viktigt att behålla. Det skulle vara ett aktiebolag, och det skulle drivas som ett bolag med det regelverk som gäller för dessa, dock med en statlig ägare.

Det finns ju stora fördelar med att staten är ägare och tar det enorma sociala ansvar som det innebär att ge många människor en meningsfull vardag och förmåga att försörja sig själva. Det betyder mycket för de individerna. Det betyder också mycket för deras barn, för deras föräldrar och familjen i övrigt att vi har den starka sociala prägeln på Samhall.

Men det är också korrekt som både Jonathan Svensson och Jim Svensk Larm lyfte fram att det inte alltid har fungerat smärtfritt. Det är en mycket svår balansgång, som att gå på lina, mellan att ta social hänsyn och samtidigt agera på någon form av marknad. Med de kraftiga miljardstöd som vi använder medborgarnas skattepengar till för att få Samhall att existera gäller det att de har en verksamhet som är väldigt nära arbetsmarknaden i övrigt och att det är ungefär samma villkor som gäller, så att personerna en dag eventuellt – om det är möjligt – kan ta steget över från Samhall till en reguljär anställning på arbetsmarknaden. Den balansgången har varit svår under många år.

Jag är lite rädd att jag måste göra er besvikna, för jag kan inte berätta nu exakt hur detta ska gå till. Vi har fått Riksrevisionens rapport, och den är ju central. Den listar ett antal utmaningar. Sedan kommer vi tillbaka med ett svar till riksdagen. Jag skulle föregripa grundlagen och det regelverk vi har i den svenska konstitutionen om jag skulle berätta nu vad det ska stå i den. Det ska ju regeringen göra i en skrivelse. Sedan kommer ledamöterna, inte minst i utskottsarbetet, att kunna behandla detta och redovisa sina ståndpunkter gällande hur man ser på rapporten och lägga det på regeringen. Detta är vad som ligger framför oss.

Ägardirektiven håller vi också på med, och jag kan inte berätta för er vad som kommer att stå i dem just nu. Men det är inte någon jättevild gissning, fru talman, att en hel del av det som berörs i Riksrevisionens rapport kommer att tas upp i ägardirektiven för den verksamhet som är så viktig. Samhall verkar naturligtvis också i ett annat, större sammanhang där dess tjänster och dess produktion är beroende av svensk ekonomi i övrigt. Och vårt land står ju inför ganska svåra utmaningar, som bekant, vad gäller att det blir allt svårare för exporten och att vi har en krona som sjunker i värde och som importerar inflation.

Det är många saker som påverkar. Men vi vet en sak, och det är att Samhalls framtid, precis som det mesta i Sverige, är mycket väl betjänt av att vi driver en ansvarsfull ekonomisk politik som pressar ut inflationen ur den svenska ekonomin. Det kommer att gynna Samhall och alla deras duktiga medarbetare.

Anf. 12 JIM SVENSK LARM (S):

Fru talman! Jag vill passa på att tacka Jonathan Svensson som deltar i debatten och lyfter fram en viktig del i granskningen. En god arbetsmiljö och styrning underlättas om det finns ett närvarande ledarskap. Det är oerhört viktigt.

Som jag sa i mitt förra inlägg förtjänar även personalen på Samhall en god arbetsmiljö, en arbetsmiljö där arbetsuppgifterna anpassas utifrån särskilda behov för personalen och som även möjliggör utveckling.

För att effektivisera stödet och inkluderingen av personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden är det nödvändigt att det sker en förbättring av informationsutbytet mellan Arbetsförmedlingen och Samhall. Det är någonting som pekas ut i Riksrevisionens rapport. En kritik som framkommer är att Samhall inte får en heltäckande bild av den enskilda individens förutsättningar i anvisningarna från Arbetsförmedlingen. Det kan i sin tur leda till att det blir ett dubbelarbete i och med att Samhall behöver göra en egen utredning när det gäller vilka behov som en viss person har. Samtidigt finns det en risk för att arbetsmiljön blir lidande för den person som kommer till arbetet.

På samma sätt finns det kritik mot att Samhall inte informerar i tillräckligt stor utsträckning till Arbetsförmedlingen om vilka arbetsuppgifter som finns tillgängliga – vilka arbetsuppgifter och tjänster som finns att utföra hos Samhall. Därför är det viktigt att detta informationsutbyte förbättras på något sätt för att gynna både individen och effektiviteten i stödprocesserna. Det är ett viktigt samarbete som behöver fungera bra mellan dessa organisationer, så att det är ett effektivt informationsutbyte för att personer med funktionsnedsättning ska nå sin strävan efter meningsfulla arbeten.

Fru talman! Samhall är en viktig arbetsmarknadspolitisk insats. Men granskningen från Riksrevisionen visar att det inte syns så tydligt i styrningen. Alltför stort fokus har legat på den ekonomiska styrningen, vilket jag även berörde i mitt förra inlägg.

I en interpellationsdebatt den 24 januari sa Johan Pehrson att han skulle ha ett möte med Samhall för att se vad de behövde för hjälp och stöd. Det är viktigt att ha löpande dialoger med både myndigheter och statliga bolag för att få reda på vilka förändringar som behövs utifrån deras horisont.

Jag undrar vad arbetsmarknadsministern fick med sig från detta möte med Samhall. Var det någonting speciellt utöver att Samhall ansåg att nivån på merkostnadsersättningen behöver höjas? Samhall ska vara en viktig insats som riktar sig till dem som inte får hjälp av andra insatser. Därför är det viktigt att Samhall erbjuder arbetsuppgifter som har en bredd för att det ska gå att erbjuda rätt arbetsuppgift till rätt person.

Men även här menar Riksrevisionen att Samhall inte erbjuder en tillräckligt bred portfölj av olika arbetsuppgifter. En stor del sker inom lokalvården, som inte passar alla medarbetare. Samtidigt bedömer 71 procent av Samhalls chefer att de personer som anvisas dit har för låg arbetsförmåga i förhållande till vad arbete på Samhall kräver. Detta är ett stort problem.

Hur tänker arbetsmarknadsministern agera innan den stora översynen sker? Statsrådet nämnde lite grann om ägaranvisningarna. Han gav en hint om att det kan komma någonting. Men hur tänker man agera för att förbättra informationsutbytet mellan Arbetsförmedlingen och Samhall men även bredden på Samhalls olika tjänster för att det ska finnas någonting som passar för varje individ som ska få sitt arbete på Samhall?

Anf. 13 JONATHAN SVENSSON (S):

Fru talman! Vi ser givetvis fram emot regeringens skrivelse med anledning av Riksrevisionens rapport. Det är bra att regeringen presenterar ett dokument till arbetsmarknadsutskottet. Det behövs.

Riksrevisionen pekar tydligt på vilka problem som finns med de stora personalgrupperna per chef. Jag skulle vilja bygga vidare lite grann på den problembeskrivningen.

I mitt vanliga yrkesverksamma liv jobbar jag på en statlig myndighet som i vissa fall arbetar relativt nära Samhall när det gäller deras medarbetare. Jag har själv exempel på när jag har behövt komma i kontakt med medarbetares närmaste chef. När jag då har ringt upp den närmaste chefen och har haft frågor om dennes medarbetare framgår det ibland ganska tydligt att chefen först är lite osäker på vem jag pratar om. Jag kan helt ärligt säga att det i samtalet tog en liten stund innan chefen förstod vem jag pratade om. Även efter samtalet framgick det tydligt att chefen saknade djupe kunskaper om sin medarbetare.

Fru talman! Detta är problematiskt. Samhall har ett väldigt viktigt uppdrag som statligt bolag att ge meningsfulla och utvecklande arbeten till sina medarbetare. Det är därför av vikt att regeringen ser till att bolaget klarar av att hantera sitt uppdrag på ett tillfredsställande sätt.

Med anledning av detta vill jag likt ledamoten Jim Svensk Larm återigen fråga statsrådet hur han och regeringen, innan översynen görs, avser att hantera de brister som framkommer i rapporten.

Anf. 14 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Jag tackar Jonathan Svensson för detta starka vittnesbörd från yrkeslivet utanför uppdraget som riksdagsledamot.

Detta är svårt. Som jag sa är det en balansgång att klara att leverera som aktiebolag. Det är någonting som jag har ärvt från tidigare regeringar, alltså att det är viktigt att denna mycket socialpolitiskt präglade insats för arbetsmarknaden drivs i aktiebolagsform. Jag uppfattar att det är en åsikt

som ledamöterna här från Socialdemokraterna fortfarande delar, alltså att detta är bra och till fyllest. Det är nämligen också en diskussion som förs när det görs en total översyn: Är det så här som det ska vara? Är detta det bästa sättet? Det har inte alltid sett ut så. Men jag förstår att det är så det ser ut.

Jag förstår också känslan av att man som riksdagsledamot vill påverka kraftigt, utöver att man stiftar lagar, fastställer statens budget och utövar den kontrollmakt över regeringen som är så viktig och som utövas exakt nu när jag står här och ni sitter där. Det är viktigt. Men det är lika viktigt att man upprätthåller andra delar i vår konstitution, det vill säga att det svaras på skrivelser i vederbörlig ordning.

Bolaget, i detta fall Samhall, styrs på det sättet att man meddelar ett ägardirektiv. Det hindrar inte att det i Regeringskansliet, som består av tusentals personer varav väldigt få är politiskt tillsatta oavsett vilken regering som styr detta land, sker löpande kontakter från de enheter som har ansvar – som statligt bolag hos Finansdepartementet men också hos mig på Arbetsmarknadsdepartementet vad gäller mycket av innehållet i Samhall och vad man får ut av det. Dessa kontakter sker löpande.

Jag kan då bekräfta att den fråga som lyfts fram om informationsutbytet för att undvika dubbelarbete eller att någon faller mellan stolarna, så att säga, är i högsta grad närvarande. Och jag ser framför mig en tänkbar situation att detta åter kommer att beröras i de dokument som man styr myndigheterna med. I samband med att budgeten fastställs görs det också ett regleringsbrev, utöver den instruktion som styr, om vi pratar om Arbetsförmedlingen.

Jag har varit på många Samhallsenheter och träffat dess ledning genom åren, och jag har varit på arbetsförmedlingar runt om i vårt vackra land. Men det är ingen som har sagt att de vill ha bristfällig information och ett bristfälligt utbyte mellan Samhall och Arbetsförmedlingen. Alla vill att detta ska vara bra. Jag är därför glad över att Jim Svensk Larm och Jonathan Svensson också har denna åsikt och att vi ska driva på i fråga om det. Det hoppas jag att vi kan göra sida vid sida.

Varje besök som ni gör är viktigt, eftersom ni då får information och de tar emot signaler om att ni tycker att detta är viktigt. Jag ska se till att jag med den styrning som jag utövar i form av till exempel regleringsbrev och ägardirektiv trycker på från detta håll. Men det är så Sverige styrs.

Anf. 15 JIM SVENSK LARM (S):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet! Det är lite glädjande att statsrådet vill gissa lite vad som kommer framöver och inte bara hänvisar till att det kommer en skrivelse. Jag uppskattar att vi får någon sorts inblick i vad som kan tänkas komma.

Jag vill också passa på att tacka arbetsmarknadsministern för debatten. Samhall är precis som statsrådet säger ett oerhört viktigt företag som har en stor roll i att ge fler stöd i arbete. Den kritik som vi har diskuterat här i dag och som framkommer i Riksrevisionens rapport visar dock att det kan bli ännu bättre. Detta är någonting som vi behöver se över: Vilken väg tar vi framåt för att förbättra Samhall och ge fler möjlighet att komma till Samhall, få ett meningsfullt arbete på Samhall och också komma vidare från Samhall i övergångar till den reguljära arbetsmarknaden? Detta är nämligen också en viktig del i Samhalls uppdrag.

Prot. 2023/24:23
26 oktober

Svar på
interpellationer

Jag ser fram emot regeringens skrivelse i höst och att få se hur den översyn som arbetsmarknadsministern pratar om verkligen kommer att landa. Vi får se om det som vi har diskuterat här i dag är saker som kommer upp i den översynen och även i ägaranvisningarna framöver. Jag vill dock återigen trycka på vikten av att vi inte bara lutar oss tillbaka och väntar in översynen utan att det sker en löpande dialog och utveckling tillsammans med Arbetsförmedlingen och Samhall för att se hur vi kan utveckla informationsutbytet och tillsammans med Finansdepartementet utveckla styrningen av Samhall. Jag tror att detta är oerhört viktigt att göra.

Jag vill även passa på att uppmana arbetsmarknadsministern att göra många besök ute på Samhall, även om han sa att han hade varit på många ställen. Det är via sådana besök vi får en inblick i hur många tycker att det är. Många är stolta och glada medarbetare, och det ger mycket energi att komma ut och förstå hur viktig denna verksamhet är.

Anf. 16 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Jag tackar för denna interpellationsdebatt, där vi är rätt eniga om inriktningen och målen om än kanske inte om utfallet. Jag vill bara säga att jag ser hur svårt det är. Här har socialdemokrater i åtta år kämpat på för att lösa de utmaningar som nu redovisas i Riksrevisionens rapport, men det är svårt. Jag ska fortsätta att göra mitt bästa för att komma till rätta med dessa tillkortakommanden.

Ingenting är så viktigt eller så värt att vara stolt över som de insatser som görs via Samhall för att skapa mening i tillvaron för den enskilda individen och ge denna en chans att känna att man är en del i en större gemenskap. Det får en enorm effekt för barn, föräldrar och alla andra i en familj att se att den här kvinnan eller mannen går till ett arbete på dagarna och vad detta gör för att bryta inte minst ensamhet. Vi vet också vilka positiva hälsoeffekter det har att få vara med i ett sammanhang. Här har vi ett stort ansvar.

Det är också därför regeringen, vill jag säga så här avslutningsvis i debatten, skjuter till rejäla resurser till Samhall. Samhall har ju de senaste åren tenderat att alltid ligga precis på gränsen till att gå runt. Men återigen: Vid sidan av detta måste vi göra vad vi kan för att få fart i svensk ekonomi igen och bekämpa inflationen. Det påverkar också situationen för Samhall och alla andra bolag som inte har det enormt starka statliga stöd som Samhall har.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2023/24:52 om konsekvenser för SIUS när anslaget 1:4 omfördelas

Anf. 17 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Jim Svensk Larm har frågat mig om regeringen har gjort någon bedömning av hur stödet för SIUS kommer att förändras när pengarna omfördelas. Vidare har Jim Svensk Larm frågat mig vilka åtgärder

jag avser att vidta för att säkerställa att fler med funktionsnedsättning kommer i arbete.

Arbetslösheten och långtidsarbetslösheten är höga trots en stark efterfrågan på arbetskraft sedan pandemin. Arbetsmarknadspolitiken behöver utformas så att fler kommer i arbete och så att den blir mer kostnadseffektiv. Personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är överrepresenterade bland personer som fastnar i långtidsarbetslöshet. Att åstadkomma bättre förutsättningar för dessa individer är därför en viktig del av en mer effektiv arbetsmarknadspolitik. Här fyller Samhall, som vi just har diskuterat, en viktig funktion.

Samhall har dock i dagsläget ekonomiska utmaningar, bland annat till följd av ökade lönekostnader i kombination med minskad efterfrågan på bolagets tjänster. För att skapa förbättrade ekonomiska förutsättningar för Samhalls verksamhet föreslår regeringen en höjning av den statliga merkostnadsersättningen till Samhall i budgetpropositionen för 2024. Regeringen har i budgetpropositionen också aviserat en översyn av bolagets uppdrag, verksamhet och förutsättningar.

För att få ned arbetslösheten bland personer med funktionsnedsättning behövs arbetsmarknadspolitiska insatser och stöd som kan anpassas efter den enskildes förutsättningar och behov. Arbetsförmedlingen är i sammanhanget en viktig aktör med sin verktygslåda av insatser för arbetssökande, däribland insatser som är riktade specifikt till personer med funktionsnedsättning såsom lönebidrag och SIUS.

Tillskottet till Samhall möjliggörs i huvudsak genom en omfördelning av medel för lönebidrag. Trots minskningen av medel för lönebidrag beräknas det finnas ett utrymme för ett ökat antal lönebidrag jämfört med nuvarande nivåer. Utrymmet för SIUS bedöms inte påverkas av den föreslagna omfördelningen inom anslaget. Det beräknas även fortsättningsvis finnas ett utrymme för att öka stödet för SIUS.

Vidare föreslås i budgetpropositionen för 2024 en förstärkning av Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag på 200 miljoner kronor 2024 för att möta en ökad arbetslöshet och stärka kontrollarbetet.

För att få ned arbetslösheten och ge fler med funktionsnedsättning möjlighet till arbete eller utbildning krävs också ett proaktivt och effektivt arbetsgivararbete. Under innevarande år har myndigheten ett uppdrag att bland annat fortsätta att stärka och utveckla sitt arbete med arbetsmarknadspolitiska insatser och arbetsgivarkontakter.

Det är av stor vikt att alla som kan arbeta gör det. Möjligheten till arbete är en grundläggande rättvisefråga och avgörande för att kunna bryta utanförskap och stärka välfärden. Jag fortsätter såklart att noga följa utvecklingen på arbetsmarknaden samt Arbetsförmedlingens viktiga arbete för personer med funktionsnedsättning.

Anf. 18 JIM SVENSK LARM (S):

Fru talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern för svaret.

Rubriken på den här interpellationen kanske inte är den mest spännande, har jag förstått när jag försökt få kollegor att komma med i debatten. Den är lite svårbegriplig. Ämnet är dock inte mindre viktigt för det. Detta är en viktig debatt som påverkar många människors vardag och möjlighet till arbete.

Prot. 2023/24:23

26 oktober

Svar på
interpellationer

Utbildning, subventionerade anställningar och extra stöd i arbete är några av de insatser som kan behövas för att fler ska komma i arbete. Vilken insats som behövs varierar, och därför är det viktigt att det finns olika insatser. Det är helt enkelt viktigt därför att alla som kan jobba ska jobba. Vi socialdemokrater har sagt det förr, och vi fortsätter att säga det eftersom det är en viktig del.

För personer som står långt ifrån arbetsmarknaden är stödet extra viktigt. I den här debatten ska vi fokusera just på stödet för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och som har en funktionsnedsättning. Vilket stöd finns det för dem, och hur ska vi ge fler rätt förutsättningar för arbete?

Arbetslösheten för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga är 20 procent, detta samtidigt som arbetslösheten för övriga befolkningen är runt 8 procent. Det är inte en acceptabel skillnad. Skillnaden är inte heller ny. Senast i april hade arbetsmarknadsministern och jag en annan interpellationsdebatt om just denna skillnad. I den debatten sa arbetsmarknadsministern att detta var en viktig fråga för regeringen och att ett av de verktyg som skulle användas var regleringsbreven.

Efter att arbetsmarknadsministern fick tillgång till nycklarna till sitt kontor på Rosenbad har regleringsbreven ändrats fem gånger. Resultatet är inte en starkare styrning för personer med funktionsnedsättning. Statsrådet har tagit bort delar och flyttat över delar till instruktionerna för Arbetsförmedlingen, men en del som jag nu varken hittar i regleringsbrevet eller i instruktionerna rör personer med funktionsnedsättning.

När statsrådet tillträdde stod det i Arbetsförmedlingens regleringsbrev att ”särskilt fokus bör ligga på arbetet med att förbättra service på distans samt digitala tjänster för arbetssökande med funktionsnedsättning”. Det har arbetsmarknadsministern tagit bort. Johan Pehrson har också sagt att skärmhysterin på Arbetsförmedlingen har gått för långt.

Hur ska då fler personer med funktionsnedsättning komma i arbete? Utifrån det som Johan Pehrson argumenterar för och anför ser jag inte så jättemånga alternativ framåt. Det kan vara så att Johan Pehrson menar att den digitalisering som skett på Arbetsförmedlingen har gått för långt och att vi ska sluta upp med digitaliseringen. Då måste kontentan bli att det ska öppnas fler kontor och att det ska finnas mer personal ute i landet. Eller menar Johan Pehrson att vi inte ska ha något av det? Ska vi inte ha vare sig de fysiska kontoren eller den digitala servicen? Är det helt enkelt så att vi inte ska ha någon arbetsförmedling? I och med att anslagen till Arbetsförmedlingen minskas är det nästan den slutsatsen man kan komma fram till. Om skärmhysterin har gått för långt inom den här verksamheten, ska vi ha något digitalt alls eller inte?

För att komma tillbaka till regleringsbrevet för Arbetsförmedlingen: Statsrådet fick häromdagen en skrivelse från funktionsrättsorganisationerna om vad de tycker är viktigt. Jag skulle vilja fråga statsrådet om det är några av sakerna i skrivelsen som vi kommer att kunna se i regleringsbrevet framöver.

Anf. 19 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Den här interpellationsdebatten handlar om två saker. Jag börjar där Jim Svensk Larm slutade, med Arbetsförmedlingen. Det är klart att det digitala är viktigt. Jag brukar säga att det är viktigt för alla utom

barn på förskolan. De ska helst lära sig på annat sätt för att öka sin fantasi och sin kreativa förmåga. Tids nog kommer alla barn i Sverige att kunna fastna i skärmar. Samma sak gäller den ordinarie skolan. Men på Arbetsförmedlingen är det speciellt. Många människor är väldigt skickliga och har inte några problem att använda digitala verktyg. Det kan man göra på distans, vilket innebär effektivitet. Det leder till att resurserna används på bästa sätt till fördel för Arbetsförmedlingen, skattebetalarna och individen.

Sedan finns det människor som har svårt med det av olika skäl. Arbetsförmedlingen jobbar intensivt med att snabbt försöka identifiera vilka personer som måste ha hjälp fysiskt eftersom de inte har kapacitet att använda de digitala verktygen för att komma in på en reguljär utbildning, få en subventionerad anställning eller få ett reguljärt arbete på den reguljära arbetsmarknaden. Det är viktigt.

Fru talman! Jag har budgetpropositionen med mig här. Inom detta utgiftsområde använder vi oss av 92 miljarder. Jag såg att Socialdemokraterna hade en liten ökning i sitt budgetförslag, och det välkomnar jag. Det är bra att man vill satsa ännu mer på detta viktiga område. Det har gjorts en del omfördelningar, som det brukar vara när politiska partier lägger fram förslag. En del är genomförbart, annat inte. Regeringen har här lagt fram förslag som är genomförbara. Det är ett starkt fokus på att hjälpa personer med funktionsnedsättningar som gör att de behöver stöd. Det är Arbetsförmedlingens uppgift att ge det stödet.

Jag vänder mig nu till er som är juridikintresserade. Jag vet inte hur många av er som lyssnar just nu som läser konstitutionell rätt eller statsvetenskap – det kanske finns någon. Ni ger mig säkert stöd i påståendet att budgeten är ett styrdokument, liksom instruktionen och de återkommande regleringsbrev. Dessutom ändrar man ju massor av förordningar.

Det här området är allt annat än underreglerat. Ibland hör jag att det önskas nya enormt stora lagstiftningsärenden från Socialdemokraterna. Det är väldigt bra om man pekar på vad det är i så fall. Om man pratar med andra som agerar för en stark arbetsmarknad, ökad egenmakt för individer, reallöneökningar och så vidare säger de snarare att det finns mycket överreglering som vi ska titta på.

Det är viktigt att det klarläggs här i kammaren att det är tydligt i instruktionen att funktionshindrade personer ska kunna prioriteras. Jag vet att man har haft synpunkter på Arbetsförmedlingen. De kämpar med hur de ska hantera alla medel. Man tycker att det är bra att låta de här pengarna komma till användning. Den förändring och överflyttning som diskuteras i interpellationen är välkommen. Det är som sagt mycket bättre att de pengarna används.

Steg till arbete, som sent omsider kom igång förra månaden, är ett sätt att särskilt rikta in sig på att hjälpa och stödja funktionshindrade ännu bättre. Vi får väl utvärdera det om ett litet tag. Men jag vet att den tillförordnade generaldirektören är väldigt förhoppningsfull om att det här kan ge gott resultat för att få fler människor med funktionsnedsättning i arbete.

Anf. 20 JIM SVENSK LARM (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Vi hade den vikarierande generaldirektören i utskottet på förmiddagen och fick höra lite om arbetet med Steg till arbete, som jag tror kan vara viktigt för att få fler med funk-

tionsnedsättning i arbete. Det är inte de jättestora volymerna vi pratar om, men det är en viktig del.

Det är glädjande att statsrådet är glad över vår budget. Jag hoppas att statsrådet kommer att göra vad han kan för att få igenom våra förslag. Vi räknar med hans stöd.

I Arbetsförmedlingens budgetunderlag för 2024 skriver myndigheten att besparingarna på förvaltningsanslaget ger ett ansträngt läge. De skriver även att myndighetens arbete med beslut om anställningar med lönebidrag är personalkrävande. Detta innebär att inte alla medel som avsätts för lönebidrag kommer att kunna användas, eftersom det inte finns personal som kan hantera ansökningarna. Det här använder regeringen till att både dra ned på anslaget till lönebidraget och fortsätta neddragningarna på Arbetsförmedlingen. Det blir helt enkelt en ond spiral.

Det är inte utan att jag funderar på om regeringen verkligen vill att personer med funktionsnedsättning ska få det här stödet för att komma i arbete. Utifrån tidigare debatter med arbetsmarknadsministern verkar regeringens syn vara att människor inte behöver stöd för att komma i arbete utan behöver få det mycket värre. Bidragstak har lyfts fram som en av de viktigaste åtgärderna för att få människor i arbete. När det gäller gruppen vi diskuterar i dag kanske vi ska lägga till funkisskatten som en av de viktigaste åtgärderna för regeringen. De som har det tungt ska helt enkelt få det tyngre. Det är den väg som SD-regeringen tar för att få människor i arbete.

Jag tycker, fru talman, att det är ett stort snedsteg i tankebanan att tro att människor ska få det bättre genom att man gör det mycket sämre för dem. Jag har under mitt år här i riksdagen mött många funktionsrättsorganisationer som berättat om hur deras medlemmar inte vill annat än att arbeta men inte får den möjligheten. Det kan handla om åtta timmar per vecka, åtta timmar per dag eller vad som helst däremellan. Det är helt enkelt upp till individen hur mycket den kan bidra med. Det här är människor som vill vara en del av samhället och bidra till utvecklingen. Men då behöver de stöd för att komma i arbete eller studier.

Vilka åtgärder är det då som pekas ut som fungerande? I Arbetsförmedlingens återrappporter från tidigare år lyfts flera åtgärder som ökar chansen att övergå till arbete eller studier: praktik, arbetsmarknadsutbildning, subventionerade anställningar, förstärkta förmedlingsinsatser och även SIUS. Det är saker som räknas upp som framgångsrika. Det är alltså de här åtgärderna som regeringen går åt, både genom att direkt minska anslagen och genom att minska Arbetsförmedlingens resurser att besluta om åtgärder till personer som behöver dem.

Fru talman! I den förra interpellationsdebatten med arbetsmarknadsministern om det här ämnet påtalade jag att det i snitt tog 311 dagar för en person med funktionsnedsättning att få den registreringen hos Arbetsförmedlingen. Det är alldeles för lång tid. Någonting behöver göras. Men den nya statistiken visar tyvärr att det går åt fel håll. Nu är snittet uppe i 350 dagar för män och 380 dagar för kvinnor. 380 dagar får kvinnor i snitt vänta för att få koden funktionsnedsättning i Arbetsförmedlingens system och därigenom få tillgång till rätt insatser.

Det här har vi socialdemokrater lyft fram i vår kommittémotion, för vi ser att någonting behöver göras. Att behöva gå och vänta så lång tid på att få rätt insatser gör inte att man kommer snabbare i arbete. Vad tänker regeringen göra för att få ned den här tiden? Är det genom att fortsätta minska anslagen till Arbetsförmedlingen?

Prot. 2023/24:23
26 oktober

Svar på
interpellationer

Anf. 21 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Det är glädjande att den tillförordnade generaldirektören för myndigheten vi nu pratar om besökte utskottet i dag på förmiddagen. Då måste även Jim Svensk Larm, för att tala klartext, göra kopplingen till det han säger om att det blir fler lönebidrag och att man ser positivt på att det är chans att det blir fler lönebidrag också nästa år, till exempel. Man har med sig ett helt nytt program som nu äntligen är sjösatt.

Det är beroende på, hör och häpna, regeringens vilja att så ska ske. Det ska göras bättre, effektivare och mer samlade insatser för människor med funktionsnedsättning. Det är en beställning. Det är en beställning som jag förutsätter att Socialdemokraterna håller med om. Annars får ni gärna här i kammaren när vi debatterar säga: Vi vill ha en annan insats än det som Arbetsförmedlingen nu berättade om i dag på utskottsmötet. Kom och berätta om det!

Sedan måste man väl ändå vara lite försiktig. Socialdemokraterna börjar svavelosande tala om de förändringar som görs för att både skapa möjligheter och öka det personliga ansvaret för integration. Det handlar till exempel om hur det alltid ska löna sig att arbeta i stället för att få offentliga ersättningar. Det brukar talas om bidragstak. Det är någonting som Jim Svensk Larm tycker är helt häpnadsväckande.

Det är väldigt viktigt att du berättar om det när du knackar dörr i din hemstad eller i ditt län, Jim Svensk Larm. Du tycker att det inte är så viktigt att det alltid ska löna sig att arbeta.

Vi sänker skatten för alla som arbetar. Vi sänker skatten också för dem som har en funktionsnedsättning och som går till jobbet, sliter och bidrar och blir samhällsbyggare, kanske med ett visst stöd. Det är en väldigt viktig insats.

Jag har noterat att också Socialdemokraterna står upp och säger: sänkt skatt på arbete. När jag hörde det, fru talman, kände jag att efter alla dessa år som jag har haft förmånen att vara i riksdagen har polletten trillat ned även hos Socialdemokraterna. Skatt på arbete, de välståndsskapande krafterna, har inget egenvärde.

Det är jag mycket glad att höra. Jag blir förvånad om Socialdemokraterna nu vill frånga detta. Det verkar som att det är ett problem att vi ska sänka skatten på arbete oavsett om du har ett stöd eller inte.

Anf. 22 JIM SVENSK LARM (S):

Fru talman! Jag tror att jag ändå säger: Tack, statsrådet, för svaret!

Vi berörde en bredd av olika saker i inläggen. Det brukar bli så i interpellationsdebatter med arbetsmarknadsministern. Vi delar ut medaljer. Vi talar om sagofigurer. Vi talar om både det ena och det andra i olika debatter.

Jag tycker mig känna igen virvlandet åt alla möjliga håll. När jag sitter där hemma på bryggan ser jag min fågelskrämma däröver flyga åt alla möjliga håll i vinden, samtidigt som fåglarna sitter därunder. Den gör inte sitt jobb. Det tycker jag inte heller att statsrådet gör.

Det här är mitt sista inlägg i debatten. Jag tänkte inte gå in på så mycket mer. Detta är oerhört viktigt. Jag hoppas att statsrådet ändå har rätt i att vi ska fortsätta med att fler får lönebidrag och fler får SIUS-hjälpen. Det är viktiga verksamheter.

Det finns såklart fler saker inom anslaget. Vi har hjälpmedel och också lite andra stöd som är viktiga för att personer med funktionsnedsättning ska komma i arbete.

För mig blir detta sista debatten med arbetsmarknadsministern i de här frågorna. På måndag tar jag på mig mina arbetskläder på bruket. Måndag morgon klockan 05.00 ska jag vara en av dem som går tillbaka till arbetet. Jag hoppas att arbetsmarknadsministern fortsätter att driva de här frågorna och att mina kollegor driver de här frågorna. Det är viktiga frågor.

Personer med funktionsnedsättning förtjänar möjligheter att komma i arbete. De förtjänar att vara en del av samhällsbygget. Jag vill tacka statsrådet.

(Applåder)

Anf. 23 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Jag vill tacka Jim Svensk Larm. Du är beredd att ta ansvar, Jim. Du går in och tjänstgör. Du tar ett uppdrag att företräda medborgarna i en tid när polarisering, vanföreställningar och ganska grov retorik präglar det politiska samtalet som är så viktigt.

Vi vet några saker som är grundläggande för svenskt välstånd och medborgarnas frihet och möjlighet att leva anständiga liv. Det är demokrati, fungerande institutioner, tillit och marknadsekonomi. Det nickas här framme, och det gläder mig.

Allt det är viktigt. Men då krävs det människor som Jim Svensk Larm och flera härinne, ingen nämnd och ingen glömd. Det är ändå några här som innan läslovet i riksdagen kämpar på här. Tack för det du har gjort, Jim! Vi har inte alltid tyckt lika. Jag kan konstatera att även min retorik ibland kan vara hård. Jag tycker att Jim Svensk Larms retorik ibland är väldigt hård.

Jag har redovisat 92 miljarder till den breda arbetsmarknadspolitiken. Det är skattebetalarnas pengar. Det finns några som sitter här uppe på läktaren. Det är deras pengar som vi försöker att använda klokt och effektivt och se till att de inte går ut i onödan. Man ska vara varsam med andras pengar.

Det finns andra förslag från Socialdemokraterna. Vi tycker inte lika om alla dessa. Men jag vill än en gång tacka Jim Svensk Larm för hans insatser i Sveriges riksdag och för svensk arbetsmarknadspolitik.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Anf. 24 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Isak From har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att understödja samtliga drabbade intressenter inom det av stormen Hans drabbade området och i så fall vilka de åtgärderna är.

I augusti drabbade stormen Hans med full kraft ett område i norra Västerbotten. Upp till 1 miljon kubikmeter skog uppskattas ha blåst ned.

Skogsstyrelsen har med erfarenheter från stormarna Gudrun och Per utarbetat rutiner för att hantera större stormskador. Skogsstyrelsens olika distrikt har särskilt ansvar för att bevaka och larma om betydande och anmärkningsvärda skador uppträder eller hotar att uppträda. Vid misstanke om större stormskador ska Skogsstyrelsen göra en okulär bedömning av skadenivån inom det stormdrabbade området för att få en totalbild av skadornas omfattning. Uppgifterna från distriktens bedömningar sammanställs av skadesamordnare. Ett etablerat kontaktnät med större aktörer inom skogsbruket utnyttjas för att väga in deras uppfattning innan de första preliminära uppskattningarna fastställs.

Utifrån skadornas omfattning genomförs bland annat informationsinsatser till medier, skogsägare och skogsbruket. En nära samverkan sker med skogsbruket och andra berörda myndigheter, bland annat inom ramen för sektorsråd och centrala skogsskyddskommittén. Skogsstyrelsen ansvarar även för tillsyn enligt regelverk rörande bland annat skogsskydd, avverkningsanmälan, ransoneringsregler samt miljöhänsyn och efterföljande skogsvård.

Även om Skogsstyrelsen har en viktig roll för tillsyn och samordning ligger ansvaret för genomförandet av de operativa insatserna på skogsbruket. Det är också en naturlig del av sektorsansvaret. Det samlade skogsbruket med skogsägarföreningar och skogsföretag tar nu ett stort ansvar för att bedöma skadornas omfattning och för fortsatt arbete med upparbetning och uttransport av det stormfällda virket. Skogsstyrelsen ger dispenser för att påskynda processen med upparbetning.

Länsstyrelsen är förvaltare av berörda naturreservat och ansvarar för att eventuella åtgärder genomförs enligt skötselplan med anledning av stormfällningen.

Individuella skogsägare drabbas över tid av stormskador, och skogsägare förväntas ha försäkringsskydd för att täcka delar av skadorna. I nuläget finns inga planer på särskilda kompensationsåtgärder för drabbade intressenter.

Anf. 25 ISAK FROM (S):

Fru talman! Tack för svaret, landsbygdsminister Peter Kullgren! Jag har tidigare ställt en skriftlig fråga om just stormen Hans och hur regeringen tänker sig att hantera detta.

Då ställde jag frågan om huruvida en generell dispens var möjlig just utifrån det berörda område som stormfälldes under i princip tio minuter en augustidag. Norra Västerbotten såg länge ut att klara sig från stormen Hans, som hade härjat över landet under lång tid, flera dagar. Men så en eftermiddag slog stormen Hans till.

Inom ett område – en korridor på ungefär sju mils längd och mellan fyra och fem kilometers bredd, över 75 000 hektar – har i princip all skog

Svar på
interpellationer

blåst ned eller, ännu värre, blåst sönder. Det som har hänt i detta område är att det är väldigt mycket förstörd skog, som inte går att sälja som sågvirke. I bästa fall går det att sälja som massaved. Det är klart att detta drabbar berörda skogsägare ännu mycket mer.

Det finns dispenser som man kan söka. Efter vad jag har fått fram hade Skogsstyrelsen den 29 augusti behandlat ungefär 80 dispensansökningar positivt. Man hade avslagit tre, och man hade över 70 kvar. Sedan en tid tillbaka beviljas inte längre några dispenser.

Det som berörd sameby och det statliga bolaget Sveaskog gjorde ganska initialt var att sätta sig ned och komma överens om att man hade ett gemensamt problem: Vi behöver tillsammans få ut virket.

Samebyn var väldigt intresserade av att det skulle gå snabbt. Samebyn, som i det här fallet är i huvudsak Malå sameby, beräknar sina skador till ungefär 5 miljoner kronor. Man kan fundera på om det är någonting som kan generera någon form av stöd eller inte. Skogsstyrelsens hantering var att man vid varje dispensansökan ställde frågor till samebyn, trots att de hade sagt att det viktigaste för dem var att snabbt få ut virket. Lyhördheten var inte speciellt god från Skogsstyrelsens sida, trots att också de har arbetat proaktivt här – det vill jag säga.

Det vi ser nu är, precis som landsbygdsministern säger i sitt svar, att vi har ett näringsliv, en skogssektor och skogsbrukare som själva har initierat en stor insats. Enbart Sveaskog har i dag 36 avverkningslag, och då ska vi komma ihåg att Holmen, Norra Skogsägarna och SCA också har egna skogsavverkningslag i området. Det är de som nu genomför detta.

Vi kan se att det initialt inträffade mycket körsador. När mycket virke ska ut från väldigt blöta områden går vägarna till stor del sönder, och det kostar pengar. Nu har det tack och lov blivit kallt och frusit till, så vi har fått hjälp ovanifrån. Men från regeringen och landsbygdsministern finns alltså ingenting.

Anf. 26 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Under ett normalår faller ungefär 1 miljon kubikmeter skog på grund av storm i Sverige. Men i takt med klimatförändringarna förväntas stormskadorna öka till en allt större och växande volym.

År 2022 var ett år med relativt få stormar. Trots detta bedömdes cirka 2,2 miljoner kubikmeter skog ha skadats i Götaland. Skogsstyrelsen bedömer att den genomsnittliga stormfällningen kommer att öka till ungefär 4 miljoner kubikmeter i snitt fram till 2050 och till 5 miljoner kubikmeter fram till år 2100.

Utöver kostnader för skogsbruket orsakar stormar även betydande kostnader för samhället. Inte minst minskar den framtida tillgången på biomassa för den gröna omställningen. Vi behöver därför löpande vidta åtgärder för att klimatanpassa skogsbruket och inte minst för att minska risken för stormskador.

Förordningen 2018:1428 om myndigheters klimatanpassningsarbete ställer krav på att det ska finnas en handlingsplan inom utpekade myndigheters ansvarsområden. Som ledamoten säkert känner till arbetar regeringen med att ta fram en strategi för klimatanpassning.

Senare års stormar har bidragit till att en viss stormanpassning redan har börjat ske inom skogsbruket. Ett flertal skogsföretag och skogsägarföreningar har skötselinstruktioner som omfattar stormanpassning. För att

minska skogsskadorna efter stormar är mer stormsäkra trädval, tidig gallring liksom planering och avgränsning av avverkningsytorna viktiga åtgärder att överväga som skogsägare. När skogsbestånd kommer över 20 meters höjd ökar risken för stormskador snabbt. Granar, som har ytligare rot-system, faller normalt lättare än tallar och lövträd.

Min statssekreterare Dan Ericsson har nyligen varit på besök i det stormdrabbade området i Västerbotten. Han har berättat för mig om de stora skadorna och även om skadorna på samebyns anläggningar i området. Precis som ledamoten sa är skadorna värst i ett fem kilometer brett och sju mil långt område mellan Norsjö och Malå. En sameby är belägen i området.

Nu fokuserar både skogsnäringen och Skogsstyrelsen på ett snabbt och säkert uppröjningsarbete för att hantera stormfällt virke och minska problemen för samebyn. Skogsstyrelsen är behjälplig med dispenser för att snabbt få ut det stormfällda virket.

Anf. 27 ISAK FROM (S):

Fru talman och landsbygdsministern! Liksom regeringar kommer och går kommer och går tydligen också stormar. Vi har haft Gudrun, Per och Hilde.

Stormen Gudrun ändrade också försäkringsersättningarna. Det är nu 100 kubikmeter som gäller i självrisk, alltså innan man får ersättning. Det gör att många av de minsta skogsägarna inte får ut någonting från försäkringen. Detta är ett generellt bekymmer som tillsammans med klimatförändringar och andra förändringar, som en större andel regn, störtregn och annat, kommer att få konsekvenser.

Detta är någonting som skogspolitiken behöver ta fasta på. Trots löften från inte minst Peter Kullgrens parti, men även från övriga högerpartier, om att skogen skulle vara en viktig del hör jag inte riktigt här att skogen är denna viktiga del. I landsbygdsministerns svar framgår det snarare att det är näringen själv som ska hantera detta.

Jag roade mig med att googla på stormen Hans. Den gick fram över hela landet, med många översvämningar och andra skador som följd. Försäkringsbranschen själv beräknade att det finns någonstans mellan 9 000 och 10 000 försäkringsärenden i hela landet.

Vi har en ny minister för civilt försvar, Carl-Oskar Bohlin, som åker till sitt hemlän Dalarna och lovar insatser. Då är frågeställningen: Behöver det alltså finnas en minister från det egna länet för att regeringen ska göra några insatser norr om Dalarna? Den här regeringen har, till skillnad mot tidigare regeringar, ingen minister från norra Sverige. Det är tacknämligt att Dan Ericsson har varit på besök och tittat på skadorna, men vi har fortfarande inte sett något initiativ till insats för dem som har drabbats riktigt hårt.

Anf. 28 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Jag kan försäkra ledamoten om att regeringen ser skogen som en strategisk resurs för ett robust Sverige och för jobb och tillväxt i hela landet. Tillgången till skoglig biomassa är också en central faktor för att vi ska kunna fasa ut fossila material och fossil energi, och friska och väl växande skogar är en förutsättning för ett hållbart skogsbruk.

Det är dock lite symtomatiskt: Så fort det händer någonting anser man från oppositionens sida att en minister omedelbart ska agera och göra precis allting. Jag vet ju att oppositionen vet att den operativa ledningen av de flesta verksamheter i Sverige, såväl i kristid som i icke-kristid, primärt hanteras ur ett myndighetsperspektiv.

Sedan är det självklart oerhört centralt att man visar engagemang och deltagande och är lyhörd för de problem man kan se i en eventuell kris-situation – det kan röra sig om alltifrån ett svinpestutbrott eller ett problem som uppkommer efter en storm som stormen Hans. Det är klart att man som regering analyserar, följer upp och har en dialog med berörda myndigheter samt ofta besöker direkt berörda och talar med dem.

Som jag nämnde tidigare är det oerhört centralt att skogsägare har ett så bra försäkringsskydd som de kan ha, och för många skogsägare tror jag att återkommande stormar är en påminnelse om hur viktigt det är att se över sitt försäkringsskydd och har ett så fullgott skydd som möjligt inför framtiden.

Anf. 29 ISAK FROM (S):

Fru talman! Länsstyrelsen har naturligtvis varit på plats, och landshövding Helene Hellmark Knutsson har särskilt besökt platsen med anledning av att det inom området finns flera naturreservat där skogen också ligger ned. Den frågan behöver länsstyrelsen, eller staten som markägare, hantera.

Jag tror kanske att detta kommer att lösa sig, men länsstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se vad som behövs. Den del som hör till Malå-Sorsele ligger inom samebyns åretruntmarker, där samebyn alltså har verksamhet året runt. Norsjö ligger nedanför lappmarksgränsen, och där är det vinterbetesområde för flera olika samebyar. Alla dessa berörs på olika sätt och kommer också att få ökade kostnader för exempelvis utfodring, nya stängseldragningar och andra delar.

Detta är också landsbygdsministerns ansvarsområde. Jag vill avsluta med det, för landsbygdsministern och hans parti Kristdemokraterna var ju väldigt offensiva i valrörelsen. Man lovade en helt ny skogspolitik för skogsägandet. Kommer landsbygdsministern att dra lärdom av de klimatförändringar som skapar stor skada för de enskilda skogsägarna – om det nu ens blir en framtida skogsproposition? Hittills har det bara sagts att skogsfrågorna ska utredas igen, trots att det finns många färdigutredda förslag från den tidigare regeringen.

Anf. 30 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Jag kan lova ledamoten att vi fortsatt driver skogsfrågorna aktivt. Jag tror att ledamoten också hörde vad statsministern sa i regeringsförklaringen, för troligtvis lyssnade ledamoten lite extra när statsministern pratade om skogen. Annars finns den att läsa i efterhand.

Sett i ett globalt perspektiv har Sverige varit relativt förskonat från de stora stormkatastroferna; sedan 1930 har vi endast haft två riktigt stora stormar, varav den senaste var stormen Gudrun år 2005. Som jag tidigare har sagt ligger ansvaret för att ta hand om stormskadorna på skogsägaren. Privata skogsägare låter ju ofta en skogsägarförening eller skogsentreprenör sköta det praktiska arbetet eftersom man bör undvika manuellt arbete i stormskadad skog.

Ett förändrat klimat innebär både möjligheter och hot för det svenska skogsbruket. Stormar är något som både samhället i stort och skogsägare behöver ha beredskap för att hantera, och jag ser positivt på att skogsbruket – men även staten – tar stora kliv inom detta område. Jag kan dock inte i dag säga vilka eventuella åtgärder som kan komma att behövas efter höstens och vinterns arbete med att ta hand om den stormskadade skogen. Regeringen följer som sagt situationen noga, och vi kommer att vidta lämpliga åtgärder vid behov.

Tack för engagemanget och för en bra debatt, Isak From!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2023/24:23
26 oktober

Svar på
interpellationer

§ 10 Svar på interpellation 2023/24:84 om politik för gles- och landsbygdskommuner

Anf. 31 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Isak From har frågat mig vilka landsbygdspolitiska konsekvensanalyser jag har gjort med anledning av regeringens budget, som enligt Isak From riskerar att öka skillnaden mellan stad och land.

Landsbygdenas utveckling är avgörande för hela Sveriges framgång. Här har regeringen ett samlat fokus: Hela Sverige ska fungera. Villkoren för att bo, leva och verka i hela landet behöver förbättras. Landsbygdenas förutsättningar skiljer sig åt i olika delar av landet, vilket ställer krav på olika insatser och lösningar. För att uppnå målet för landsbygdspolitiken behövs en bredd av insatser inom många utgiftsområden.

Regeringen fattar ett samlat beslut om budgeten där konsekvenser för olika sakområden vägs in. För att stärka landsbygderna genomför regeringen särskilda satsningar.

På landsbygderna är bilen viktig för att människor ska kunna ta sig till arbete, service och fritidsaktiviteter. Bränslepriserna är rekordhöga. Därför satsar regeringen 5,76 miljarder kronor under 2024 för att sänka skatten på bensin och diesel.

Underhållet av vägnätet är eftersatt. Redan i regeringens första budget prioriterade vi medel till stärkt vägunderhåll med 1 miljard kronor. I budgetpropositionen för 2024 skjuter vi till ytterligare 300 miljoner kronor per år för 2024 och 2025 för att minska det eftersatta underhållet. Dessutom satsas 100 miljoner kronor per år 2024 och 2025 på förstärkt underhåll av de enskilda vägarna. Satsningen kommer att bidra till att upprätthålla framkomligheten och trygga en tillförlitlig infrastruktur.

Den digitala uppkopplingen är viktig på landsbygderna. Digitaliseringen möjliggör utvecklingen av nya tjänster och förbättrar möjligheterna att leva och driva företag på landsbygderna. Skillnaden mellan glesbebyggda och tätbebyggda områden fortsätter att minska. Regeringen förändrar nu Post- och telestyrelsens utbetalningsmodell för bredbandsstöd för att effektivisera användningen av avsatta medel. Återkrav av utbetalda stöd förväntas därmed minska, vilket skapar förutsättningar för ökad effekt av tilldelat stöd i form av fler utbyggda bredbandsanslutningar.

Fru talman! För att det ska vara attraktivt att bo på landsbygderna behöver det finnas lanthandlar och drivmedelsstationer. Detta är av stor vikt för ett robust samhälle som fungerar både i vardag och i kris. Regeringen av-sätter därför årligen medel för att upprätthålla kommersiell service – under 2023 uppgick det totala beloppet till 162 miljoner kronor, och för 2024 beräknas motsvarande summa fördelas.

Regeringen stöder utvecklingen mot en nära och tillgänglig vård, med fokus på primärvården. För att särskilt stärka vården på landsbygderna satsar regeringen 300 miljoner kronor årligen under åren 2023–2025.

De areella näringarna är basen för en levande landsbygd. Näringsens konkurrenskraft behöver stärkas och produktionen öka på ett hållbart sätt. Regeringen fortsätter att ge stöd till produktion av gödselbaserad biogas när nuvarande stöd löper ut i år och förstärker det befintliga anslaget för biogasstöd med 200 miljoner kronor årligen under 2024–2026. Regeringen satsar också 720 miljoner kronor på en förlängd skattenedsättning för så kallad jordbruksdiesel. Dessutom fördelas ett krisstöd om 193 miljoner kronor till lantbrukare som särskilt drabbats av årets väder.

Detta är exempel på en rad satsningar som regeringen gör som bidrar till att stärka förutsättningarna på landsbygderna. Regeringen följer utvecklingen av Sveriges landsbygder och genomförandet av landsbygds-politiken kontinuerligt. Detta sker bland annat genom olika indikatorer som redovisas i budgetpropositionen men även i andra uppdrag, exempelvis i den systematiska uppföljning som Tillväxtverket gör. Denna uppföljning och aktuella samhällsförändringar ligger till grund för regeringens utveckling av landsbygdspolitiken så att den leder mot målet om en livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd, vilket leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet.

Anf. 32 ISAK FROM (S):

Fru talman! Jag vill tacka landsbygdsminister Peter Kullgren.

Man kan ha många olika angreppsvinklar på det här. Landsbygdens människor skiljer sig inte från människorna i resten av landet. Man efterfrågar samma möjligheter till välbefinnande, välfärd och förutsättningar för handel och företagande.

Jag börjar i den del där jag särskilt håller med Peter Kullgren: digitaliseringen. Där har vi legat i framkant, men vi börjar nu tappa mot resten av EU. Jag reste i Polen i augusti och kunde konstatera att det under lång del av resan fanns välfungerande 5G-nät med väldigt bra uppkoppling. Jag kan inte riktigt se att det är så fullt ut i min del av landet. Det gäller även många andra delar av landet.

I fråga om andra delar väljer Tidöpartierna att lägga väldigt mycket pengar på sänkt bränsleskatt, med en generell sänkning överallt. Det går i stora delar helt enkelt till storstadsområden, eftersom det är i storstadsområdena det finns flest bilister och där man oftast kör mest.

Vi socialdemokrater har en annan idé. Vi har lanserat Sverigebränslet, som en idé för att sänka bränslepriset på riktigt. Vi har också lanserat idén om ett stöd till bilägande i gles- och landsbygd så att stödet faktiskt går till dem som verkligen behöver det. Det är människor ute i landet som varje dag behöver åka till jobbet, förskolan och idrotten vi behöver stötta. Jag är inte helt säker på att det behövs samma stöd till storstadsområdena, som

har väl utbyggd kollektivtrafik. Men det är här regeringen väljer att lägga de stora pengarna.

På område efter område pekar den lagda budgetpropositionen mot en centraliseringspolitik. Samtidigt som man utreder centraliseringen av sjukvården utreder man också kommunsammanslagningar. Samtidigt som man sänker skatten för de mest välbeställda fattas det sjukvårdspersonal – undersköterskor och tandsköterskor – i varendaste en av norra Sveriges kommuner.

Samtidigt som vi behöver ha attraktiva samhällen genomför regeringen en drastisk neddragning av studieförbundens verksamheter. Studieförbunden är de enskilt viktigaste aktörerna i gles- och landsbygdskommuner för att kulturarrangemang och utbildningsinsatser ska kunna genomföras. ABF Vux och Studieförbundet Vuxenskolan finns i alla Sveriges kommuner. Det vill regeringsunderlaget alltså skära ned kraftigt på. Det tycker vi är illa.

Anf. 33 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Insatser inom många politikområden påverkar förutsättningarna för att bo, leva och verka på landsbygderna. Regeringen fattar ett samlat beslut om budgeten där konsekvenser för de olika sakområdena vägs in. Utredningsförslag och andra förslag skickas på remiss. Därefter bereds frågorna brett inom regeringen, vilket är en del av processen med att säkra landsbygdsperspektivet i regeringens verksamhet.

Det är tuffa tider som innebär stora ansträngningar för hela ekonomin. Kommunerna och regionerna står inför stora ekonomiska påfrestningar. Regeringen ger i höständringsbudgeten och i budgetförslaget för 2024 ett kraftigt tillskott till kommuner och regioner. Det handlar om 10 miljarder i ett permanent generellt tillskott och 6 miljarder till regionerna i ett särskilt tillskott.

Gällande flyttmönster inom riket är det inte en helt entydig bild som visar sig. Medan några storstadskommuner har haft ett negativt inrikes flyttnetto har många landsbygdskommuner haft ett positivt dito. Denna trend var särskilt tydlig under pandemiåren. Vi vet ännu inte hur utvecklingen kommer att se ut framåt. Men de satsningar som görs på exempelvis bredbandsutbyggnad är viktiga för både verksamheter och boende på landsbygden. Utvecklingen skiljer sig åt mellan olika landsbygdskommuner. Många kommuner har haft minskande befolkning.

Regeringen föreslår, som ledamoten nämnde, att det statliga bidraget till studieförbunden justeras till förmån för andra prioriterade insatser inom bland annat folkhögskola och annan utbildning för vuxna. Regeringen föreslår samtidigt i budgetpropositionen att riksdagen, i stället för ett gemensamt anslag, ska besluta om ett anslag för bidrag till folkhögskolor och ett annat anslag för bidrag till studieförbunden.

I sammanhanget vill jag passa på att lyfta fram det faktum att det inte är bara mer statliga pengar som skapar framtidstro eller framgång på landsbygderna. Som jag lyfte upp i mitt inledningsanförande är de areella näringarna basen för levande landsbygder. Näringens konkurrenskraft behöver stärkas, och produktionen behöver öka på ett hållbart sätt. Just därför arbetar vi nu hårt med en uppdatering av livsmedelsstrategin där just stärkt konkurrenskraft och ökad produktion är i fokus.

Prot. 2023/24:23
26 oktober

Svar på
interpellationer

Jag är övertygad om att både de gröna och de blå näringarna är viktiga nav för våra svenska landsbygder.

Anf. 34 ISAK FROM (S):

Fru talman! Landsbygdsministern är säkert fullt medveten om att vi haft ett antal debatter med Mats Persson i den här kammaren. Han är oerhört tydlig med varför man måste lägga ned och begränsa studieförbunden och kraftigt kapa anslagen.

Landsbygdsministern menar att satsningen man gör på folkhögskolan är en satsning. Men i verkligheten visar det sig att det är ett minus på 400 miljoner till folkhögskolorna. Man måste faktiskt säga som det är. Det handlar om en neddragning.

Jag roade mig med att gå in på hemsidorna för Vuxenskolan och ABF i mitt område. De genomför utbildningar i hur man klipper får, hur man slaktar älg och rådjur och hur man odlar grönsaker samt kurser för att ta motorsågskörkort, AM-kort, skoterkort, vattenskoterkort och så vidare. Det är det här som regeringsunderlaget är tydliga med inte behöver stöttas. Men i många gles- och landsbygdskommuner finns det inte någon marknad för att driva sådant, och om den hade funnits hade det förmodligen blivit ganska mycket dyrare.

I Vilhelmina i somras nyttjade man epatraktorungdomen i hemtjänsten. Regeringen har – i dag, tror jag – beslutat om en lagrådsremiss om att skärpa regelverket för AM-kortet. Det kan jag välkomna. Samtidigt finns det många andra insatser man som landsbygdsparti – som kanske Kristdemokraterna hävdar att de är – skulle kunna göra. Man skulle kunna bli oerhört populär om man jämställde mopedbilen med A-traktorn så att den fick köra 45 kilometer i timmen.

Det är helt oförståeligt att vi har hamnat i ett läge där en liten plastbil får gå i 45 kilometer i timmen medan en ändå ganska säker tidigare personbil som är ombyggd bara får gå i 30. För landsbygdens ungdomar vore en reform väldigt välkommen. Om det är någonting som landsbygdsministern kan tänka sig att driva skulle landsbygdsministern bli ganska populär bland unga i många av Sveriges landsbygdskommuner.

Landsbygdsministern kallar det en satsning att man ska behålla stödet till lanthandlare och bensinstationer eftersom man behåller det stödet oförändrat. Men med rådande inflationsläge innebär det ett minus. Vi fyller såklart på den delen i vår budget.

Vi ser också att statens servicecenter får en besparing. De får ett uppdrag, som vi välkomnar, att samarbeta mer med Kronofogdemyndigheten, men utbyggnadsplanen för fler servicekontor i fler kommuner ser vi ingenting av. Har den delen helt försvunnit?

Vi behöver vara överens om att statlig service måste finnas i alla kommuner, med jämlika och rättvisa förutsättningar.

Anf. 35 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Tack till ledamoten för tips och omtanke om hur landsbygdsministern ska bli mer populär på landsbygden! Men jag tror att ledamoten får rikta frågorna om epatraktorer till min kollega på mitt departement, infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson.

Jag skulle vilja återkoppla till något ledamoten nämnde i inledningen kring drivmedelspriserna. Jag är glad för att Socialdemokraterna nu inser att vi behöver göra saker vad gäller bensinpriset och att de också ser att reduktionspliktsutformningen inte var så bra som de har hävdat och tyckt. Det är viktigt att se till att bränslepriserna är rimliga i Sverige. Samtidigt ska vi naturligtvis försöka få fram biodrivmedel som kan driva våra bilar eller möjligtvis tunga fordon inom lantbruket framåt på ett mer miljövänligt sätt med en råvara som kommer härifrån landet, inte minst från våra svenska skogar, som den förra diskussionen berörde.

Det finns väldigt mycket man kan göra för landsbygdens väl och ve och att den ska vara stark och livskraftig, men jag kan inte komma ifrån att det absolut viktigaste för hela kedjan är att företagandet fungerar och att människor bor kvar på landsbygden. Det gör man ofta om man har ett arbete som man kan leva av – en utkomst – och att det finns en bra bas-service från samhället med skola och vård. Just därför gör vi också en riktad satsning med glesbygdsperspektiv på 300 miljoner kronor på primärvården. Det är en mycket viktig sak.

Sveriges bönder och lantbrukare, alltså de areella näringarna, är också viktiga. En enkel men ändå attitydförändrande sak som vi nu har lagt in i en utredning handlar om hur man ska se på svenskt jordbruk. Tidigare regering behandlade det som en miljöfarlig verksamhet. Jag har mött oerhört mycket uppskattning – på tal om popularitet – efter den utredning vi gjort där vi funderar på om vi ska ta bort det. Man ska titta på hur man ska klassa jordbruket. Bönder – människor – som levt av och för jorden, inte sällan i generationer – ska man se dem som per definition miljöfarliga, eller kan man hitta ett annat begrepp och ett annat regelverk kring just deras verksamheter?

Den här regeringen driver en aktiv skogspolitik och har stått upp mot EU:s klåfingrighet i många fall. Sverige ska fortsätta ha en framgångsrik skogsindustri och ett framgångsrikt, hållbart skogsbruk som inte bara levererar klimatsmarta produkter utan också bidrar med stora skatteintäkter och med jobb och utkomst för människor som inte sällan bor och verkar på landsbygden. Det är centralt i regeringens landsbygdspolitik att se till att basen på landsbygden lever och utvecklas. Där är det ofrånkomligen så att de areella näringarna är oerhört viktiga.

Anf. 36 ISAK FROM (S):

Fru talman! Vi socialdemokrater satsar på dem som verkligen behöver det. Vi har prioriterat ett tankstöd för dem som bor i glesbygden och på landsbygden för att medlen ska nå ut till dem och inte bli uppätta av världsmarknadspriset eller de stora bensin- och dieselbolagen. Det är ju det vi har sett. Nu när regeringen har sänkt skatterna har det inte blivit den avsedda effekten vid pump. Oerhört många miljarder kommer samtidigt att gå direkt till storstadsområdena.

Vi har nu haft en dialog med branschen om hur mycket biobränslen de kommer att kunna producera och vad som är rimligt. Vi har landat i drygt 19 procent för diesel och 7 ½ för bensin. Branschen säger att om man kan bruka skogen, ta till vara detta och ställa om processindustrin kommer man att kunna producera de volymerna. Det vore en väldigt viktig signal till den branschen, till skogsindustrin, att det finns en långsiktig efterfrågan.

Frågeställningen är då om den här regeringen ska betala utsläppsrätter till EU eller premiera vår egen industri.

Det är många andra delar av detta som vi inte har tagit upp. Vi kommer naturligtvis att fortsätta debattera A-traktorns förutsättningar, kanske med Andreas Carlson. Vi får se. Vi har inte tagit upp bilprovningen, men möjligheterna i glesbygden och på landsbygden att registreringsbesiktiga sitt släp har blivit mycket sämre sedan avregleringen. Tillgängligheten i storstadsområdena är mycket bättre än i glesbygdsområdena. Och då har vi inte ens varit inne på debatten om älgen och vargen! Den får vi återkomma till.

Anf. 37 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Fru talman! Landsbygdernas utveckling är avgörande för hela Sveriges framgång. Regeringen har ett tydligt landsbygdsfokus och arbetar målmedvetet för att förbättra förutsättningarna för landsbygderna. Som ett led i det arbetet har Landsbygds- och infrastrukturdepartementet påbörjat en översyn av den samlade landsbygdspolitiken. Syftet är att lägga fram förslag som ska stärka landsbygdernas förutsättningar.

Kapaciteten och förmågan att hantera utmaningar, kriser och samhällsförändringar som påverkar landsbygderna behöver utvecklas och tas till vara. Det handlar bland annat om att titta på hur villkoren för boende, arbete, företagande, service och transporter på landsbygderna kan förbättras. Översynen inkluderar många politikområden som samlat ska bidra till att stärka förutsättningarna för en god utveckling på landsbygderna, och regeringen har som sagt fokus på att hela Sverige ska fungera.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.49 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

§ 11 Frågestund

Anf. 38 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av statsrådet Acko Ankarberg Johansson, statsrådet Erik Slottnér, utbildningsminister Mats Persson och statsrådet Niklas Wykman.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Frågan ska därmed inte avse till exempel förhållanden inom po-

Ökad nationell kontroll av vårdföretagare

Frågestund

Anf. 39 MARCUS WENNERSTRÖM (S):

Herr talman! Min fråga går till sjukvårdsministern. Vården svälter, och hur väljer vi då att använda våra skattepengar? När det rapporteras om organiserad brottslighet i sjukvården behöver vi ta krafttag. När kreativa vårdentreprenörer urholkar vården, både finansiellt och förtroendemässigt, behöver vi sluta upp och sätta stopp.

Vi socialdemokrater har därför lagt fram flera förslag. Tillstånd för etablering i primärvården är ett sådant. Ett annat är näringsförbud för den som misssköter sig.

Min fråga till sjukvårdsministern är: Hur ser sjukvårdsministern på att, som Socialdemokraterna föreslår, öka nationell styrning och kontroll för att brännmärka oseriösa företagare i vårdsektorn?

Anf. 40 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Tack, ledamoten, för en riktigt viktig fråga! Fusk och slarv har vi nog alltid haft i alla verksamheter. Det slarvas med rapportering eller till och med överdebiteras. Men det vi pratar om nu, som också kommit till hälso- och sjukvården, är kriminalitet som är systemhotande. Man går inte in i sjukvården för att man vill hjälpa patienter utan för att använda det som ett sätt att tvätta svarta pengar vita eller finansiera den andra kriminaliteten. Det är alltså en helt ny situation.

Inledningsvis vill jag säga att vi inte utesluter några åtgärder. Nu måste vi titta på denna fråga på alla sätt, och det har vi gjort sedan en tid tillbaka i Socialdepartementet; detta berör flera områden.

Vi har redan i dag krav på tillståndsgivning från regionerna innan man kliver in. Men det är uppenbart att detta inte räcker, och därför måste vi titta på sekretessbrytande bestämmelser, på möjligheter att få del av myndigheters uppgifter eller på att lägga till ytterligare tillståndsprövning på olika sätt. Regeringen utesluter alltså inga åtgärder just nu.

Anf. 41 MARCUS WENNERSTRÖM (S):

Herr talman! Kul – jag snälltolkar detta som att ni eventuellt håller med om ett socialdemokratiskt förslag. Men min frågeställning blir då: Varför gör ni inte detta också aktivt, politiskt? Varför lägger ni till exempel ned utredningen om offentlighetsprincipen även för vårdföretagare? Är inte en ökad insyn i vårdföretagen precis det som behövs i det här fallet?

Anf. 42 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Tack än en gång, ledamoten, för den kompletterande frågan! Jag vill inte vara näsvis, men riksdagen har beslutat om kommunallagen. I 10 kap. och de artiklar som följer därefter står det väldigt tydligt om ansvaret för varenda kommun och region om jag lyfter över ansvaret att utföra verksamheten till någon annan. Jag måste ha all den insyn och kunskap som krävs, för ansvaret ligger hos kommunen eller regionen.

Detta måste vi alltså först backa till. Vilket ansvar har jag redan, och vilka verktyg har jag för att kunna fullgöra det?

Mitt uppdrag nu är att se till att både kommuner och regioner har de verktyg som krävs för att kunna följa upp sina beslut och att vi kompletterar med det som myndigheter också ska göra.

Regler för spermadonation och register över donatorer

Anf. 43 CARITA BOULWÉN (SD):

Herr talman! En spermiedonator får enligt svensk lag ge upphov till barn i högst sex familjer. Men det finns de som efter att ha donerat till olika kliniker, privat eller exempelvis i Danmark, har 10, 20, 40 eller ännu fler barn.

Sverige var först i världen med att förbjuda assisterad befruktning med anonyma donatorer, och sedan 1985 har donatorbarn enligt lagen rätt att få veta sitt biologiska ursprung. Granskningar har dock visat att det saknas uppgifter för många av dem som vill veta sitt ursprung, även personer som har blivit till efter 1985. En del har inte kunnat få några uppgifter alls, och en del har fått uppgifter som pekar ut fel biologisk pappa.

Dessutom har rena spermie-stölder uppdagats. Senast gällde det värnpliktiga i Uppsala, och tidigare har det visat sig att män i Halland som medverkat i exempelvis fertilitetsutredningar eller forskning blivit fäder till barn utan vare sig vilja eller vetskap.

Jag vill därför fråga sjukvårdsministern: Avser ministern att vidta några åtgärder för att säkerställa att de lagar och regler som avser spermiedonation följs? Kommer ministern även att verka för att ett nationellt donatorregister införs?

Anf. 44 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Tack, ledamoten, för en viktig fråga! Det är viktigt att jag vet mitt ursprung. Dessa rättigheter har vi tydliggjort i lag i Sverige. Men det fanns en tid före lagens tillkomst, och flera av de fall som nu är mediala härrör från den tiden.

Jag är glad över att Region Halland verkligen gått på djupet i frågan och tillsatt en extern utredning för att klargöra vad som har hänt och så långt det är möjligt göra justeringar i efterhand. Men alla förstår ju att det inte hjälper med åtgärder i efterhand för den som hamnat i denna situation. Ett helt liv kan ha förändrats.

Nu pågår ett arbete även i Uppsala, men där handlar det också om tidigare tillfällen.

Vad gör då regeringen? Självklart har vi redan tillsyn över de verksamheter som regioner och kommuner ansvarar för; den behåller vi förstås. Frågan om register är intressant – det gäller detta men även blodgivarregister och andra saker där vi skulle behöva en nationell bild, både för att kunna följa verksamheten och för enskilda.

Vi kommer att följa frågan, tillsammans med arbetet med det kommande direktivet från EU om SoHO, som gäller vävnadsregister och lite annat.

Anf. 45 CARITA BOULWÉN (SD):

Herr talman! Tack, ministern, för ditt svar!

Flera av de män som utan vetskap blivit spermadonatorer har reagerat med både chock och ilska. Någon uttalar att han blivit utsatt för ren våldtäkt. Detta måste ses som rena övergrepp.

Avser ministern att vidta ytterligare åtgärder för de drabbade och för att inte fler ska drabbas?

Anf. 46 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Det som hände innan lagen infördes var brottsliga saker. Problemet är att de berörda, som man tror har begått detta och som man i fallet med Halland har kunnat utreda, inte lever längre och alltså inte kan lagföras.

Men det vi kan göra nu är att säkerställa att detta fungerar från och med nu och framåt. Varje region jobbar intensivt med frågan. Vi kommer också att återkomma till frågan om register. Vi bereder den tillsammans med frågan om behov av övriga register.

Skolhuvudmän med verksamhet utomlands

Anf. 47 NIELS PAARUP-PETERSEN (C):

Herr talman! Det finns en skolhuvudman i Saudiarabien som tillämpar slöjtvång och förbud mot regimkritik och som, såklart, som man har där, har könssegregerade skolor och dessutom lite koranundervisning – påtvingad, såklart. Detta är en skolhuvudman som också har skolor i Sverige.

Vad säger då statsministern om detta? Det har han ingen uppfattning om. Det är jättemärkligt. Hur är detta möjligt? Själva grunden för svensk skola är det demokratiska uppdraget, så hur kan regeringen inte ha en uppfattning om att det finns skolhuvudmän som samtidigt driver skolor där regimkritik är olagligt och som tydligen inte ställer upp hela vägen på den demokratiska grunden för svensk skola?

Centerpartiet är tydligt. Kunskapsskolan, som det handlar om i det här fallet, får faktiskt välja: Vill man följa den svenska skolmodellen eller den saudiska modellen? Man kan inte tycka att båda två är rimliga. Håller ministern med?

Anf. 48 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Herr talman! Tack, Niels Paarup-Petersen, Centerpartiet, för frågan! Jag tror att det är många människor som går i en friskola eller har barn i skolan som är väldigt oroliga över hur det fungerar i svensk skola.

Från regeringens sida bedriver vi ett intensivt arbete med att styra upp det friskolesystem vi har i Sverige för svenska barn som går i svensk skola. Regeringen har tillsatt en utredning, och den utredningen tittar bland annat på hur vi kan säkerställa att svensk skolpeng inte används utomlands och att de pengarna ska gå till svenska elever. Det finns också ett arbete där vi tittar på om det är möjligt eller lämpligt att stoppa utländskt ägande av friskolor i Sverige.

Man kan alltså inte hävda att regeringen inte agerar i frågan om att säkerställa att barn och ungdomar i Sverige får god utbildning. Vi tar ansvar fullt ut.

Prot. 2023/24:23

26 oktober

Frågestund

Anf. 49 NIELS PAARUP-PETERSEN (C):

Herr talman! Det var mycket prat, men frågan kvarstår. Hade ni accepterat att en saudisk huvudman som hade förbud mot regimkritik etcetera i sina skolor skulle etablera sig i Sverige? Jag hoppas att svaret är nej. Det hade det varit från oss. Och detta bör gälla åt båda hållen. Tycker man att det är rimligt att en skolhuvudman står för denna typ av skolor i grunden, eller vill man att skolor ska fungera enligt demokratiska värderingar?

Vi vill att kraven ska skärpas när det gäller att alla huvudmän ska leva upp till skollagens krav på demokratiska värderingar. Håller skolministern med?

Anf. 50 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Herr talman! Jag uppfattar att det finns bred uppslutning i riksdagen kring att vi behöver göra något åt de friskoleregler som vi har i Sverige. Vi behöver få en tydligare kontroll, och elever ska känna sig trygga med att oavsett vilken skola de väljer är det en bra utbildning. I detta ligger också att säkerställa att svensk skolpeng inte används utomlands och att pengarna ska gå till svenska elever. Det handlar också om att se över frågan om vi kan stoppa utländskt ägande av friskolor i Sverige.

Answaret vid farliga utsläpp

Anf. 51 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Ankarberg Johansson.

I söndags gick fartyget Marco Polo på grund utanför Karlshamn. Mer än 150 000 liter diesel och tjockolja har läckt ut. Fåglar och pälsdjur dör. Ideella krafter kämpar just nu för att rädda djurliv.

När sådana här katastrofer inträffar är det viktigt att agera snabbt men också korrekt. Det är viktigt att dra lärdom av tidigare fall och utvärderingar. Och det som har framkommit från tidigare fall är att det saknas tydligt samarbete och tydlig rollfördelning mellan myndigheter. Kommunerna är de som får betala saneringsnotan.

Min fråga är: Vad gör regeringen för att se till att principen polluter pays ska gälla, så att man kan kräva att rederierna ska ta ett större ansvar? Och vad gör man för att få en tydlig ansvarsfördelning inför framtida katastrofer?

Anf. 52 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Varje gång något sådant här händer får det långtgående konsekvenser. När fartyget nu förflyttar sig kan vi också se hur faran flyttar sig. Varje gång det händer en incident av detta slag måste man dra lärdom och agera på alla sätt man kan.

Det som ledamoten tar upp, samarbete mellan myndigheter, är synnerligen angeläget. Den frågan vill jag ta med mig till regeringen och till ansvarig minister. Jag tror att det är väldigt klokt att vi när detta väl har hänt – det som vi inte ville skulle hända – också tittar på alla delar av det. Vi ska inte bortförklara något utan verkligen gå på djupet och se på sådant som gäller samarbete mellan myndigheter och på sådant som gäller den som driver fartyget och har ansvar för det. Frågan är angelägen, och den är långtgående, eftersom den påverkar under lång tid framöver.

Anf. 53 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr talman! Så länge vi är fortsatt beroende av olja är vi beroende av transporter av olja över vatten, och det innebär en stor risk. Oavsett hur mycket lärdom vi kan dra av tidigare fall ska vi veta att oljeberoende är riskfyllt i alla led. Därför behöver vi göra oss oberoende av olja och fasa ut det fossila. Min fråga till statsrådet är: Hur påverkar den här katastrofen regeringens syn på oljeberoendet, och vilka politiska åtgärder är regeringen beredd att vidta för att fasa ut oljan?

Prot. 2023/24:23

26 oktober

Frågestund

Anf. 54 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Jag tror att ledamoten ofta har kommenterat regeringens starka ambition att få till stånd mer fossilfri el. Det har inte undgått någon.

Det är nödvändigt att vi arbetar brett både när det gäller fossilfri el och när det gäller att använda alla andra energislag för att hantera detta. Regeringens arbete är brett och berör alla sektorer. Vi måste tänka framåt, för målet måste vara att klara oss utan det som förstör vår jord.

Finansiella risker på fastighetsmarknaden

Anf. 55 ADAM REUTERSKIÖLD (M):

Herr talman! Min fråga går till finansmarknadsminister Niklas Wykman.

I den rådande konjunkturen, med drastiska förändringar i både inflation och ränta, finns många faktorer som påverkar samhällsekonomin. Just nu samverkar många av de faktorerna och påverkar den svenska fastighetssektorn negativt. Detta kan även på sikt riskera att påverka den finansiella stabiliteten. Vi har den senaste tiden sett fastighetsföretag få svårt med refinansieringen samtidigt som vi ser att fastighetsbolag med stabilare balansräkning inte har sådana problem.

Hur ser finansmarknadsministern på riskerna på den svenska fastighetsmarknaden, och hur bedömer ministern att detta kan påverka stabiliteten i det finansiella systemet?

Anf. 56 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Tack, Adam Reuterskiöld, för frågan! Våra myndigheter, som gör den här typen av bedömningar, påtalar ju att risknivån är förhöjd och att det är en konsekvens av snabbt stigande kapitalkostnader. När inflationen har kommit tillbaka i ekonomin har räntor höjts, och då blir det dyrare att finansiera sig.

Detta blottlägger en del risker, och vi har ju sett hur det till exempel har varit svårt att refinansiera sig på obligationsmarknaden. Där ser vi att det igen har lossnat lite. Det finns de som har refinansierat sig med obligationer. Vi ser också hur en del affärer har kunnat genomföras på fastighetssidan.

Det är tydligt att många fastighetsbolag behöver fortsätta att ta ned sin balansräkning och ta ned risken och skuldsättningen genom att ta in nytt kapital och sälja fastigheter eller genom att till exempel byta en del obligationslån mot banklån. Men överlag är förutsättningarna goda för den typen av affärer.

Anf. 57 ADAM REUTERSKIÖLD (M):

Herr talman! Hur ser finansmarknadsministern på det möjliga behovet av åtgärder från regeringens sida?

Anf. 58 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Det är tre saker som man kan konstatera. Det första är att en del har tjänat väldigt mycket pengar på detta och tagit på sig väldigt mycket risk. Det vore omoraliskt och ekonomiskt omotiverat att köpa ut dem.

Det andra är att vi ska värna om att den ordinarie marknaden fungerar. Det handlar om obligationsmarknader, att man ska kunna sälja saker. Bankers starka position hjälper till att facilitera sådana affärer.

Det tredje är att om det finns hot mot den finansiella stabiliteten eller stora nationella intressen i Sverige är regeringen självklart beredd att agera och kommer att göra det.

Åtgärder mot välfärds kriminaliteten

Anf. 59 LARRY SÖDER (KD):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson.

Inom både personlig assistans och HVB har man uppmärksammat förekomst av välfärds kriminalitet. Myndigheterna redovisar tyvärr också att de kriminella nu har tagit sig in i hälso- och sjukvården. När kriminella gäng använder välfärden som en bankomat är det ett angrepp mot samhällets gemensamma skyddsnät och slår direkt mot dem som är mest utsatta. Det handlar heller inte om småbelopp, utan det är ganska stora summor pengar som kommer från vår gemensamma välfärd som hamnar i de kriminellas fickor.

Jag skulle vilja fråga sjukvårdsministern vilka åtgärder vi vidtar för att stävja detta och få bort så mycket som möjligt av det.

Anf. 60 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Tack, ledamoten, för möjligheten att komplettera detta, för denna fråga är viktig! Det förstör tilliten i samhället när man kan använda så viktiga saker som skattefinansierad hälso- och sjukvård för att finansiera kriminalitet. Det är helt nödvändigt att vi vidtar åtgärder.

Redan i juni i somras fattade regeringen beslut om att ta fram ett register över vårdgivare. Det har inte funnits något sådant nationellt register tidigare. Det har varit möjligt att springa genom systemet utan att synas, och det har inte hängt ihop.

Just nu tittar vi på många olika delar. Det handlar om fler sekretessbrytande bestämmelser och om att se om fler delar av det offentliga ska få del av uppgifter som myndigheter har. Ska man kunna samköra uppgifter? Hur ska vi se på ytterligare krav vid tillståndsplikt? Uteslutningsgrunder är också sådant som vi tittar på.

Det finns alltså redan mycket lagstiftning, men jag tror att väldigt mycket av befintlig lagstiftning och befintligt ansvar behöver kompletteras med ytterligare krav.

Anf. 61 LARRY SÖDER (KD):

Herr talman! Tack så mycket, ministern, för svaret! Precis som alla andra medborgare är jag intresserad av att våra gemensamma skattemedel går till det som vi faktiskt bestämmer oss för. Det kan vara bidrag till enskilda människor eller att vi faktiskt finansierar en verksamhet som vi tycker att vi behöver.

Min fråga till sjukvårdsministern är egentligen om sjukvårdsministern tror att det räcker med dessa åtgärder. Eller behöver vi följa upp med nya åtgärder för att kunna stävja detta? Alla pengar som går till sjukvården ska gå till sjukvården.

Anf. 62 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Tack, ledamoten, för kompletteringen! Jag vet inte om detta kommer att vara tillräckligt, med det är min ambition att göra så mycket som möjligt.

När det gäller personlig assistans har vi under lång tid sett att man varit utsatt för människor som använder detta för fel syften. Det har vi sett under väldigt lång tid, och väldigt få åtgärder har gett effekt. Precis som ledamoten nämnde har vi sett detta när det gäller HVB, inte minst efter 2015, när vi behövde många platser. Då började man använda den delen. Och vi såg det under pandemin när det gällde testverksamheten.

Vi ligger alltså efter, men vi tänker göra vad vi kan.

Regeringens syn på den svenska försvarsindustrin

Anf. 63 ANNA STARBRINK (L):

Herr talman! Min fråga går till finansmarknadsministern. Ukrainska soldater slåss med svenska vapen. Samtidigt håller sig en del statliga aktörer med etiska principer som jämför försvarsindustrin med porr, spel och tobak. Det gäller till exempel Pensionsmyndigheten. Ett annat exempel är Miljömärkning Sverige AB, som förvaltar miljömärket Svanen. På regeringens uppdrag arbetar de med miljömärkning av bland annat fonder och investeringsprodukter, och de väljer helt bort vapen.

Personligen har jag svårt att se något mer hållbart än att hjälpa Ukraina att vinna kriget med de stödpaket som vi kan bidra med.

Min fråga till finansmarknadsministern är: Vad är regeringens hållning avseende svensk försvarsindustri? Är det en viktig verksamhet som behövs för att vi ska kunna hjälpa Ukraina att vinna kriget och försvara sin frihet, och bör en placering där därmed betraktas som en hållbar placering? Eller är det en lika dålig och skadlig verksamhet som exempelvis tobaksindustrin?

Anf. 64 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Tack för frågan, Anna Starbrink! Låt mig vara väldigt tydlig. Det är väldigt tydligt var regeringen och, för den delen, hela Sverige står i frågan om att stötta Ukraina och deras försvar mot det fasansfulla angreppet från Ryssland. Vi backar upp Ukraina fullt ut. Det gör vi nationellt, och det gör vi genom internationella samarbeten.

Ledamoten Starbrink följer sedan upp med en fråga kring investeringspolicyn. Låt mig på ett övergripande plan säga: När olika principer prövas

mot en förändrad och rätt tuff verklighet kommer sådana diskussioner säkert att föras brett. Men låt mig också konstatera att det inte finns något lagstiftningsstöd för förbud mot denna typ av investeringar, inte i AP-fonder och inte i andra delar av staten heller. Däremot har Pensionsmyndighetens styrelse fattat ett sådant beslut.

Anf. 65 ANNA STARBRINK (L):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag tror att vi alla delar känslan när det gäller vikten av att vi stöttar Ukraina. Men jag tycker att det kvarstår en otydlighet om vad regeringens hållning är. Detta är statliga verksamheter. Bolaget Miljömärkning Sverige jobbar på uppdrag från regeringen och håller sig med en etisk princip som är väldigt normerande för hela marknaden och som försvårar möjligheter till investeringar i försvarsindustrin, vilket i sin tur försvårar leveranser. Därför önskar jag ett förtydligande. Kan statsrådet agera på något sätt?

Anf. 66 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Ja, det kan självklart upplevas som otydligt. Frågan är om det är det. Till exempel styrs AP-fondernas investeringsbeslut genom lagstiftning och inte genom direkta politiska påbud. Rent generellt är det en ordning som de flesta av oss som ägnar oss åt politik är vana vid. Det handlar om hur riksdagen beslutar, hur regeringen beslutar, hur oberoende myndigheter beslutar, vad som lagregleras och så vidare. Det finns alltså en svensk ordning för detta, och inom ramen för den ska vi givetvis fortsätta arbeta för Ukraina.

Insatser mot lågkonjunkturen

Anf. 67 INGELA NYLUND WATZ (S):

Herr talman! Sverige har den sämsta tillväxten av alla EU-länder och förutspås ligga i botten även nästa år. Konkurserna ökar nu dramatiskt. Likaså ser vi att varslen börjar öka. Enligt UC har hittills 4 000 personer blivit arbetslösa inom byggsektorn och hotell- och restaurangsektorn. Bostadsbyggandet har tvärbromsat, och kommuner och regioner signalerar kris. Många hushåll är hårt pressade av höga priser och höga räntor. Sverige blir fattigare. Trots detta saknar regeringen i princip insatser i sin budget för att möta lågkonjunkturen.

Jag vill fråga statsrådet Ankarberg Johansson: Kommer regeringen att återkomma med åtgärder, eller kommer man att låta lågkonjunkturen slå igenom fullt ut och göra Sverige ännu fattigare?

Anf. 68 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Tack, ledamoten, för frågan! Hade det bara – om jag får använda det uttrycket – varit lågkonjunktur hade det varit en annan situation. I dag har vi inflation. Jag tror att SKR:s chefsekonom kallade det för inflationssmockan när hon uttalade sig. Det är verkligen det. Det är inflationen som plågar hushåll, som plågar företag och som gör att vi måste ha en återhållsam syn från regeringen, så att vi inte spär på den inflation som i dag plågar enskilda hushåll och företag men också kommuner och regioner.

Det är först när vi får ned inflationen som vi kan använda pengarna på bästa sätt. Att hela tiden ha en inflation gör att pengarnas värde minskar. En hundralapp har inte längre samma värde som den haft tidigare.

Regionerna har nu den tuffa situationen att de har ett pensionsavtal som i sig var klokt att stifta men som räknas upp med KPI. I år räknas det upp med över 8 procent. Och nästa år räknas det upp med 9,14. Det drabbar alla.

Anf. 69 INGELA NYLUND WATZ (S):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag håller med om att inflationen är en bidragande orsak till att man måste vara återhållsam i detta läge. Men som regering kan man göra prioriteringar. När vi nu står i början av en besvärlig lågkonjunktur är det väl ändå rimligt att regeringen åtminstone flaggar för att man har åtgärder i beredskap. Man ser till exempel hur byggbranschen totalkraschar. Här i Stockholmsregionen har byggandet minskat med 70 procent de senaste åren. Vad tänker regeringen göra för att få igång tillväxten?

Anf. 70 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Tack, ledamoten, för kompletteringen! Ja, det var väl i går som vi kunde höra byggföretagen tala om hur tufft det är när det gäller bostadsbyggandet men också om att det är lite bättre på lokal- och anläggningsidan. Det fanns ändå små ljusa tecken i arbetet.

Jag vet att regeringen har tänkt rätt. Av det utrymme som vi har att använda i budgeten lägger vi 40 procent på att stödja välfärden och 40 procent på att ge stöd till hushållen för att de ska klara situationen. Sedan är det andra pengar för att vi ska klara klimat, brottsbekämpning och annat som vi behöver göra. För mig är det rätt prioritering. Stötta välfärden och hushållen!

Kontanthanteringsens framtid

Anf. 71 BO BROMAN (SD):

Herr talman! Min fråga går till finansmarknadsministern. Allt färre inköp görs i dag med kontanter, som en följd av digitaliseringen. Det finns grupper i samhället som inte är lika digitaliserade som genomsnittet, och dessa riskerar att hamna i ett både digitalt och finansiellt utanförskap. Kontanter är även viktiga ur ett beredskapshänseende. Det är det enda betal sättet som kan användas oberoende av el och telekommunikationer.

Vi är i rask takt på väg mot att bli ett kontantlöst samhälle, då allt fler butiker inte längre tar emot kontanta betalningar. Betalningsutredningen, som kom i våras, lämnade tyvärr inga förslag på hur kontanternas ställning ska kunna säkerställas. Min fråga är därför: På vilket sätt arbetar regeringen för att vi även i framtiden ska kunna använda kontanter som lagligt betalningsmedel?

Anf. 72 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Kontanterna är det legala betalningsmedlet i Sverige. Samtidigt finns det en näringsfrihet och avtalsfrihet som givetvis gör att

näringsidkare och konsumenter kan komma överens om att lösa sina transaktioner också via olika digitala verktyg.

Det är viktigt att vi har en resiliens, en motståndskraft i våra system, och precis som frågeställaren pekade ut är ju kontanter en sådan sak som bidrar till motståndskraft.

I Betalningsutredningen fanns förslag om att se vidare på kontantfrågan, precis som jag vet att Bo Broman är medveten om. Just nu är utredningens förslag på remiss, och när vi har inhämtat de synpunkter som finns och analyserat dem får vi givetvis gå vidare med hur vi ska göra det arbetet.

Anf. 73 BO BROMAN (SD):

Herr talman! Tack till ministern för svaret!

Det här är en fråga som brådskar kanske mer än vi anar, och själva infrastrukturen för kontanthantering är hotad i takt med att användningen har minskat så pass radikalt. Det är därför helt rätt att se vidare på frågan, och det behövs lagstiftning för att säkerställa att kontanter även i framtiden går att använda på ett praktiskt sätt.

Jag vill därför fråga ministern: Kommer vi att få se lagstiftning på området inom en snar framtid?

Anf. 74 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Jag kan bara upprepa svaret: Vi inväntar de synpunkter som nu ska komma in, och vi kommer att analysera detta vidare och återkomma i frågan, helt enkelt.

Jag konstaterar såklart att det finns många fördelar med de digitala lösningarna när det gäller rånrisk och annat. Det finns andra typer av risker med det digitala, bedrägerier för att nämna ett exempel, så här behövs, precis som frågeställaren påpekar, vidare arbete.

Akademien och det fria samhället

Anf. 75 ANDERS ÅDAHL (C):

Herr talman! Akademien och våra lärosäten är den fria tankens rum. Det är en plats för respekt och för att pröva perspektiv. Ja, det är i själva verket en av grundbultarna i vårt fria samhälle.

Detta står emellertid i bjärt kontrast till auktoritära krafterns vilja att kontrollera och styra både vad som tänks och vad som sägs. Det har vi nyligen fått bevittna då en inskriven student vid Karlstads universitet missbrukat denna fria tankens rum och hotat och trakasserat så att lärare sjukskriver sig och medstudenter hoppar av kursen. Universitetsledningen har inte stängt av studenten, då man anser att lagstöd och verktyg saknas.

Utbildningsministern säger sig stå på den fria akademins sida och har meddelat att lärosätena kommer att få fler verktyg. Jag undrar: Vad är det för verktyg utbildningsminister Mats Persson avser? Vad är det för verktyg som saknas på våra lärosäten för att vi faktiskt i förlängningen ska kunna värna vårt fria och öppna samhälle?

Anf. 76 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):
Herr talman! Tack till Anders Ådahl för frågan!

Det är väldigt viktigt att stå upp för det fria ordet, för det förutsättningslösa och nyfikna sökandet efter ny kunskap och också för möjligheten att föra ut den nya kunskapen till alla dem som studerar på våra universitet och högskolor.

De senaste åren har vi sett en samhällsutveckling då studenter antingen i grupp eller självmant driver identitetspolitik eller utifrån sin egen politiska övertygelse trakasserar, hotar eller fryser ut lärare i deras yrkesgöring. Det är ett mycket, mycket stort problem.

Det är uppenbart att lagstödet i dag är för svagt för att lärosätena ska kunna agera och stänga av studenter som trakasserar forskare eller lärare. Därför avser regeringen att återkomma med förslag som gör att lagstödet för universitetsledningarna blir starkare och större.

Anf. 77 ANDERS ÅDAHL (C):

Herr talman! Det är glädjande att utbildningsministern står på den fria akademins sida. Det är mycket bra. Det är egentligen ointressant om hoten kommer från extremhögern, extremvänstern eller för all del extremmitten. Det spelar liksom ingen roll om det är wokehöger eller wokevänster.

Vad vi i stället behöver ha fokus på är att tidigt, här och nu mota Olle i grind. Det behövs åtgärder, det behövs verktyg och det behövs lagförändringar här och nu så att vi inte ser vårt fria ord riskeras i akademierna.

Min fråga blir återigen: Vad är det för verktyg ministern ser saknas?

Anf. 78 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Herr talman! Jag delar uppfattningen att den här typen av hot och trakasserier kommer från både så kallad extremhöger och wokevänster. Oavsett var hoten kommer ifrån är de lika allvarliga och ska bekämpas.

Regeringen har redan agerat genom att ge elektorerna och professorerna ökat straffrättsligt skydd i lagstiftningen, och vi kommer att återkomma med ett arbete för att stärka lagstödet så att man ute på högskolorna enklare kan stänga av studenter som trakasserar andra.

Finansieringen av den högre musikutbildningen

Anf. 79 AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Det svenska musikundret, som vi brukar kalla de senaste decenniernas exemplarlösa svenska framgångar internationellt inom musikområdet, är något som vi alla i den här kammaren vill värna. Samtidigt ser vi nu hur bärande delar i musikens ekosystem och utbildningskedja är i gungning.

En av dessa delar är den högre musikutbildningen. Kungliga Musikhögskolan i Stockholm konstaterar i sitt budgetunderlag till regeringen att ersättningsbeloppet för utbildningsområdet musik i dag ligger på en "så låg nivå att fortsatt urholkning får alarmerande inverkan på kvaliteten inom högre musikutbildning".

Det här är såklart mycket problematiskt. Det påverkar mängden undervisningstimmar, möjligheten att praktiskt få öva på sitt instrument och ytterst konkurrenskraften för våra svenska framtida musiker.

Min fråga till statsrådet Mats Persson är: Vad avser statsrådet att göra för att komma till rätta med underfinansieringen i den högre musikutbildningen?

Anf. 80 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Herr talman! Tack till Amanda Lind för den utmärkta frågan!

Jag delar helt uppfattningen att det svenska musikundret är något att vara stolt över. Oavsett om det är den unge pojken som spelar piano hemma eller på den lokala musik- och kulturskolan eller om det är den äldre tonårstjejen som spelar fiol i samma kulturskola är det en verksamhet som är väldigt viktig att värna. Naturligtvis är våra institutioner i bred mening en del av den helhet som skapar någonting som jag som svensk är väldigt stolt över.

Att se till att våra lärosäten har tillräcklig förmåga att bedriva en undervisning av väldigt hög kvalitet framåt är naturligtvis en fråga som regeringen följer väldigt noga. Den budget som vi nu har presenterat innehåller en rad olika satsningar på den högre utbildningen som jag tror på längre sikt kommer att gagna oss alla och göra Sverige till ett bättre land, inte minst när det kommer till musik och kultur.

Anf. 81 AMANDA LIND (MP):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Om jag återigen hänvisar till Kungliga Musikhögskolan konstaterar de att ersättningsbeloppet för utbildningsområde musik är lägre än för andra jämförbara konstnärliga yttringar. Det har sedan det infördes inte utvecklats särskilt starkt och ligger inte alls i samma takt som övriga konstnärliga utbildningsområden. I sitt budgetäskande begär man en ganska kraftig ökning av ersättningsbeloppet. Man skrader inte orden; man pratar om att ”stoppa nedmonteringen av det svenska musikundret”.

Avser ministern att agera för att ersättningsbeloppet ska höjas så att det motsvarar just de övriga jämförbara konstformerna?

Anf. 82 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Herr talman! Tack till Amanda Lind för engagemanget i frågan!

Jag tycker att ledamoten lyfter många viktiga frågor när det gäller att se till att alla våra institutioner har rätt förutsättningar att bedriva en riktigt bra utbildning så att våra studenter kan lära sig tillräckligt mycket och vi kan få valuta för våra skattepengar.

I budgeten på flera områden bygger regeringen nu ut ersättningsbeloppen för den högre utbildningen. Det här är en fråga som vi följer väldigt noga.

Effektiva EU-sanktioner mot Ryssland

Anf. 83 MARGARETA CEDERFELT (M):

Herr talman! Min fråga går till finansmarknadsminister Niklas Wykman.

Sverige har varit och är ett av de länder som ger stöd till Ukraina och som också är drivande inom EU för de sanktioner som finns. Vi nås regelbundet av nyheter där såväl utländska och europeiska liksom svenska före-

tag trots sanktionerna bedriver handel och också har affärsverksamhet och produktion i Ryssland.

Med anledning av detta undrar jag vilka åtgärder som finansmarknadsministern ser som möjliga och rimliga att vidta för att EU:s sanktioner ska få full kraft när det handlar om att stödja Ukraina och motverka Rysslands krig.

Prot. 2023/24:23
26 oktober

Frågestund

Anf. 84 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Jag tackar Margareta Cederfelt för en mycket viktig fråga.

Uppslutningen i det svenska samhället för att stötta Ukraina mot det krig som Ryssland bedriver är mycket stark, så också på sanktionssidan. Här arbetade Sverige aktivt under vårt ordförandeskap i Europeiska unionen, och vi fortsätter att arbeta aktivt för att få sanktioner på plats och för att de ska vara verkningsfulla och bita. Detta är såklart i linje med de förhoppningar vi har och de bedömningar vi gör att det kommer att komma fler förslag från EU-kommissionen och att det kan tas fler steg i Europeiska unionen för fler sanktioner och för att upprätthålla de som redan finns.

Här är det viktigt att Sverige är en respekterad och aktiv part i det internationella arbetet. Även om Sverige är ett viktigt land och vi gör många bra saker blir effekten totalt sett stor om vi gör detta gemensamt, tillsammans med andra. Det är den huvudsakliga inriktningen för det arbetet.

Gäng och bedrägerier i banksektorn

Anf. 85 MAGNUS BERTTSSON (KD):

Herr talman! Min fråga går till finansmarknadsminister Niklas Wykman.

Bedrägerierna är en av gängens absolut största inkomstkällor. De väljer ut sina offer strategiskt och riktar ofta in sig på äldre och utsatta. Polisen kan även se att kriminella nätverk har börjat placera personer i rätt samhällsfunktioner. I veckan har Sveriges Radio rapporterat om att gängen har insiderkopplingar till flera av landets storbanker, och det finns fall där bankpersonal har hjälpt kriminella att lura kunder på pengar.

Detta är oerhört allvarligt, och då är det viktigt att stoppa gängen för att få slut på gängens möjligheter att driva sin verksamhet vidare.

Hur arbetar finansmarknadsminister Niklas Wykman och regeringen för att motverka bedrägerier och insiderkopplingar till banker och därmed säkerställa att inte fler äldre och utsatta drabbas?

Anf. 86 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Brottslighet är avskyvärt. Jag skulle våga sträcka mig så långt som att säga att mycket av den bedrägeriverksamhet som Magnus Berntsson tar upp är särskilt avskyvärd. Man vänder sig mot många av samhällets mest sårbara, det vill säga folk som har jobbat ett helt liv och som nu kan ha svårt att hantera tekniken. Man utnyttjar på ett systematiskt sätt deras sårbarhet. Det är avskyvärt.

Regeringen har vidtagit ett antal åtgärder mot detta. Justitiedepartementet och Finansdepartementet jobbar gemensamt på flera åtgärder. Det handlar om att se över sådant som exempelvis spoofing. Det sker ett brett arbete i samhället mot till exempel infiltration, och det är viktigt att arbeta

vidare med detta också inom banksektorn, precis som Magnus Berntsson påpekar.

Låt mig också understryka att bankerna i Sverige är vinstrika. En delanledning till att de är vinstrika är den höga graden av digitalisering. Då förutsätter jag också att man använder en del av vinsten för att stärka skyddet.

Sverige som forskningsnation

Anf. 87 MATS WIKING (S):

Herr talman! Min fråga går till utbildningsminister Mats Persson.

I tisdags anordnades en konferens av SUA, Sveriges Unga Akademi, där frågor om ungas forskning och hur Sverige som forskningsnation står sig internationellt sett togs upp.

SUA menar att Sverige har många forskare som bedriver framgångsrik excellent forskning som står sig väl på den internationella arenan. SUA med flera beskriver samtidigt att svensk forskning tappar mark och sjunker i den internationella rankingen. Detta tog SUA upp som ett mycket allvarligt problem eftersom Sveriges välstånd i stora delar bygger på att vi är konkurrenskraftiga på den högkvalitativa forskningsarenan.

Samtidigt är grunden för excellent forskning att det finns en bred allmänforskning i landet. Spets kräver bredd, och det är mycket viktigt. Det är något som innebär att ministern måste ha två tankar i huvudet samtidigt. Med anledning av detta vill jag fråga utbildningsministern vad han och regeringen avser att göra för att stärka Sverige som forskningsnation på den internationella arenan.

Anf. 88 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Herr talman! Jag tackar Mats Wiking för en utmärkt och viktig fråga.

Vi har ett antal år bakom oss när forskningspolitiken och den typen av politikområden har behandlats som arbetsmarknadspolitik och regionalpolitik. Det har varit ett strategiskt och historiskt misstag, vilket också framkommer i de granskningar som nu görs. Jag delar bedömningen att Sverige har tappat mark de senaste åren och att vi behöver komma i kapp. Det handlar om att kraftsamla, inte minst att ge unga lovande forskare i Sverige och i andra länder möjlighet att komma till Sverige och bedriva forskning. Det handlar vidare om att våga prioritera de bästa och mest lovande och ge dem goda förutsättningar att bedriva forskning.

Det handlar alltså om att göra upp med uppfattningen om och synen på att högskola och universitet är en del av regionalpolitiken och arbetsmarknadspolitik. De har ett egenvärde i sig själva, inte minst för att skapa tillväxt, jobb och mer kunskap i Sverige.

Brister i utländska läkarutbildningar

Anf. 89 ANGELICA LUNDBERG (SD):

Herr talman! En granskning från Aftonbladet visar på allvarliga brister på flera internationella läkarutbildningar i Östeuropa, där många svenskar utbildar sig. Proven är samma år efter år, och det är enkelt att fuska sig igenom hela eller delar av utbildningen.

Den som söker vård i Sverige ska självklart känna sig säker på att sjukvårdspersonalen har den kunskap och kompetens som krävs för att uppfylla patientsäkerheten. Därför är detta mycket oroväckande uppgifter som innebär stora risker och fara för människors liv och hälsa.

Att vi i Sverige har Googleläkare som behandlar våra barn, sjuka och äldre är helt förkastligt. Vad avser sjukvårdsministern att göra för att säkerställa att patienter inom den svenska sjukvården inte utsätts för den risk som det innebär att behandlas av någon som har fuskat sig till sin läkarlegitimation?

Anf. 90 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Jag tackar ledamoten för frågan. Utbildningsminister Mats Persson och jag tittar lite på varandra därför att frågan berör oss båda.

Det här handlar om att säkerställa att det finns goda utbildningar såväl i Sverige som i andra länder. Där har vi kommit överens inom EU att vi accepterar varandras utbildningar och sedan godkänner vi dem på hemmaplan.

Men vi måste samtidigt säkerställa i den tillsyn som sker av sjukvården att man har den kompetens som krävs. Det uppdraget har våra tillsynsmyndigheter. Nationella vårdkompetensrådet ser nu över om det är fråga om enstaka handhavandefel eller om det är fråga om strukturfel. Det här kommer att kräva åtgärder oavsett vad, men vi måste se över vad skälet är till att det blivit så.

Varje gång du söker vård ska du veta att du möter medarbetare som har den bästa kompetensen och som gör sitt allra bästa för att lindra eller bota och ge dig god omvårdnad. Det ska du alltid veta med säkerhet i Sverige.

Ivos tillståndsplikt och skyddade boenden

Anf. 91 JESPER SKALBERG KARLSSON (M):

Herr talman! Inspektionen för vård och omsorg är ett viktigt verktyg för att säkra god och jämlik vård i Sverige, men den är också ett viktigt verktyg för att hålla oseriösa aktörer ute från välfärden. Däremot omfattas inte alla verksamheter av Ivos tillståndsplikt.

Jag vill därför fråga Acko Ankarberg Johansson om det inte är rimligt att till exempel skyddade boenden skulle omfattas av Ivos tillståndsplikt, så att kvinnor och barn skyddas från både våldet och oseriösa aktörer som inte håller kvalitetskraven.

Anf. 92 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Jag tackar ledamoten för frågan.

Självklart behöver vi säkerställa att också skyddade boenden har den kvalitet som krävs och att de tar emot boende på ett riktigt sätt, till exempel att de inte blir inlåsta, vilket har hänt, utan att skyddet fungerar på ett tryggt och säkert sätt.

Jag gissar att ledamoten ställer frågan med anledning av att regeringen i dag – vilket jag är mycket glad för – har fattat beslut om en proposition som berör frågan. Den tar upp att säkerställa tillståndsplikten, så att man vet att verksamheten uppfyller kvalitetskraven. Propositionen tar också

upp frågan om att stärka rättigheterna för barn och vuxna i skyddat boende. De hänger givetvis samman med tillståndsplikten.

Regeringens avsikt är att stärka rättigheterna för både barnen och de vuxna i det skyddade boendet. Det arbetet har varit eftersatt, och det har inte gjorts något på många år. Jag är därför glad över de förslag som kommer att presenteras av regeringen, och ni får gärna titta mer på pressinformationen. Det är barn- och socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall som har tagit upp detta i dag.

Utbyggnad av den geriatriska vården

Anf. 93 EWA PIHL KRABBE (S):

Herr talman! Den geriatriska vården i vårt land är i stort behov av att byggas ut, dels därför att andelen äldre kommer att öka med 50 procent fram till 2030, dels därför att Sverige är det land i Europa som har lägst tillgång till vårdplatser på sjukhus. Tillgången till geriatriska vårdplatser är mycket begränsad.

Enligt en ny rapport finns det behov av 320 nya geriatriska vårdplatser inom slutenvården bara i mitt hemlän Skåne. Det är sju gånger så många som vi har nu. En ökning av antalet geriatriska vårdplatser innebär förbättrad livskvalitet och funktionsförmåga samt högre överlevnadsgrad. Det största ansvaret för att bygga ut den geriatriska vården vilar på regionerna, men regeringen bör kunna underlätta för regionerna att bygga ut denna del av sjukvården och därmed ge mer kvalitet till vården av de allra äldsta.

Jag vill fråga sjukvårdsministern på vilket sätt regeringen kan bidra till en jämlik utbyggnad av den geriatriska vården så att äldre medborgare tillförsäkras en god vård.

Anf. 94 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr talman! Jag tackar ledamoten för frågan.

Först vill jag säga att det är glädjande att allt fler kan leva längre. Detta är mycket glädjande, och det är välfärdens förbättrade förutsättningar i generella termer som har gjort det.

Samtidigt vet vi att man även måste tillförsäkras goda år. Där är det mycket viktigt med insatser från kommuner och regioner för att stödja och stötta. Det handlar både om det som socialtjänsten gör och om hälso- och sjukvården. Geriatriken är en oerhört nödvändig beståndsdel.

Regeringen stöttar i dag genom ett särskilt statligt bidrag för att säkerställa att vi har den vårdkapacitet som krävs och för att öka antalet vårdplatser. Detta är inte riktat speciellt till olika delar, utan det handlar om att öka antalet vårdplatser.

Vi har i denna budget lagt ihop pengarna för att korta köerna och öka vårdkapaciteten. Det är 5 miljarder årligen – det är inga småpengar vi ger till regionerna för att göra detta.

Man måste lokalt titta på vad det är man ska öka. Jag är glad över ledamotens engagemang för geriatriken. Detta kommer vi att behöva hjälpas åt med.

Anf. 95 MARTIN WESTMONT (SD):

Herr talman! Min fråga går till civilminister Erik Slottner.

Många gånger stöter våra myndigheter på brottslighet i olika former i sitt dagliga arbete. Jag kan nämna ett exempel. Allmänna reklamationsnämnden har fått in ärenden som handlar om att någon vill reklamera narkotikaköp eller köp av en C-uppsats efter att personen inte fått godkänt på uppsatsen.

Det finns i dag inget i myndigheternas uppdrag som säger att upptäckt brottslighet ska anmälas, så de två ärenden jag just nämnde har inte inneburit att någon anmälan till brottsbekämpande myndigheter har skett. Sverigedemokraternas uppfattning är att myndigheterna måste hjälpas åt i kampen mot brottsligheten och att det därför är befogat att myndigheter anmäler den brottslighet som de stöter på i sin verksamhet.

Min fråga till civilministern är hur han själv ser på denna fråga och om han har för avsikt att ge myndigheterna inom konsumentområdet ett mer brottsbekämpande uppdrag.

Anf. 96 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Jag tackar ledamoten Westmont för en bra fråga.

Vi har från regeringens sida hittills inte vidtagit några konkreta åtgärder inom detta område. Jag känner inte till de här två fallen för Allmänna reklamationsnämnden – jag måste studera dem närmare och fördjupa mig i dem för att kunna kommentera just dessa ärenden. Jag stänger dock absolut inte dörren för den här idén. Jag har vid tidigare frågestunder sagt till ledamoten Westmont att jag gärna tar emot goda idéer såväl inom konsumentområdet som inom resten av min politiska portfölj, både i form av studiebesök och resor – som jag gör väldigt mycket av – och från enskilda riksdagsledamöter.

Det händer ju att Martin Westmont och jag träffas på gemensamma möten, och jag diskuterar gärna denna fråga vidare. Om regeringen skulle vilja gå vidare med detta tycker jag dock inte att man ska begränsa sig till konsumentrelaterade myndigheter, utan jag tycker att man i så fall skulle ha ett bredare uppdrag till myndigheterna.

Låt oss återkomma i frågan.

Hyreshöjningarnas effekter på lärosäten

Anf. 97 NIKLAS SIGVARDSSON (S):

Herr talman! Lärosäten runt om i vårt land bedriver dagligen fantastisk forskning och utbildning. De senaste veckorna har dock rapporterna från lärosäten runt om i landet varit dystra på grund av svårigheter att upprätthålla god kvalitet till följd av chockhöjda hyror för många lärosäten som hyr sina lokaler från Akademiska Hus. Universitet i Stockholm, Göteborg och Uppsala vittnar om att hyreskostnaderna ökat med över 10 procent. I Umeå är ökningen över 13 procent.

Det kommer larm från studenter, lärare, forskare och universitetsledning om att detta drabbar både studenter och forskare. Det kan handla om forskningsmiljöer som tvingas skära ned. Det kan handla om att studenter

Frågestund

tvingas till Zoomföreläsningar för att man måste minska antalet föreläsningsslokaler – inte på grund av pedagogisk nytta.

Detta kan på sikt hota utbildningslandet Sveriges roll och Sveriges förmåga att klara sig på en internationell marknad. Därför är min fråga till utbildningsministern: Vad avser ministern att göra för att forskning och undervisning inte ska skäras ned på grund av ökade hyreskostnader?

Anf. 98 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Herr talman! Det är ju riktigt att vi har hög inflation i samhället. Detta är ett gift som gör oss alla fattigare, som påverkar hela välfärdssamhället och som innebär att våra universitet och högskolor i vissa fall – inte överallt – möter höga kostnader.

Regeringen tycker att det är viktigt att alla myndigheter, inklusive universitet och högskolor, arbetar aktivt med att minska sin administration och den administrativa överbyggnad som växer inom all offentlig sektor. Det finns en dokumentationssjuka i offentlig sektor som innebär att antalet administratörer bara växer och växer. Detta gäller även våra högre utbildningsinstitutioner.

Ett arbete för minskning av administration väntar och bör påbörjas, så att studenterna får bättre undervisning och så att våra forskare får mer tid till att forska och lägger mindre tid på att fylla i meningslösa blanketter.

Översyn av lagar om insiderbrott

Anf. 99 DAVID PEREZ (SD):

Herr talman! Min fråga går till finansmarknadsministern.

Nyligen startade rättegången mot de 18 personer som står åtalade misstänkta för insiderbrott. Som konsekvens av detta genomfördes en razzia av Ekobrottsmyndigheten mot Stockholmsbörsen.

Antalet anmälningar om misstänkta insiderbrott ökar stadigt – Finansinspektionen fick in 406 anmälningar under föregående år. Det är också ett brott som är väldigt svårt att utreda. Ser statsrådet, givet detta, något behov av att se över eller utveckla lagstiftningen kring just insiderhandel och marknadsmanipulation, då det ser ut att vara ett växande problem?

Anf. 100 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Alla typer av fusk, manipulation och brottslighet på finansmarknader behöver givetvis motverkas kraftfullt, både från de rättsvårdande myndigheterna och från de olika aktörerna på marknaderna, eftersom förtroende är själva grunden för att finansmarknader och – i grunden – hela vårt samhällssystem ska fungera.

Pågående rättsfall och enskilda fall kommenterar jag som statsråd inte. Huruvida det finns brister får man utvärdera när processerna är avklarade.

På ett generellt plan vill jag ge frågeställaren rätt. När det gäller brottsbekämpning och att upprätthålla förtroende och funktionalitet i olika institutioner i samhället är det uppenbart att Sverige har hamnat efter. Olika typer av brottslighet och gäng har fått ett alltför starkt grepp om vårt samhälle. Mer behöver göras. Därför gör regeringen stora satsningar på till exempel polis och domstolar.

Anf. 101 ADNAN DIBRANI (S):

Herr talman! Även min fråga går till finansmarknadsminister Wykman.

Den senaste tiden har vi vaknat upp till nyheter om skjutningar och sprängningar så gott som varje dag. Gängvåldet utgör ett stort hot mot vårt demokratiska samhälle, och därför bör det mötas med samhällets fulla kraft.

Den organiserade brottsligheten har flyttat fram positionerna på en rad områden, och det finansiella systemet används för att begå ekonomisk brottslighet och tvätta pengar. Man använder företag för att begå bedrägerier och utnyttja våra välfärdssystem, som många tidigare frågeställare har varit inne på.

Bedrägerierna har gått om narkotikahandeln som intäktskälla för gängen. Regeringen pratar ofta om hårdare tag samt om att man ska gå på gängens pengar och försvåra penningtvätt genom att ge bättre verktyg till våra myndigheter. Detta är bra, men frågan är om det kommer att räcka.

Jag har en fråga till statsrådet. Är regeringen beredd att vidta mer långtgående och om nödvändigt systemförändrande åtgärder för att på så sätt se till att finansmarknadsområdet kväver hela finansieringen av brottsligheten?

Anf. 102 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M):

Herr talman! Jag tackar frågeställaren för en mycket bra fråga.

Precis som en del andra frågeställare har varit inne på har kriminaliteten tillåtit växa sig alldeles för stark i vårt samhälle. Den har grepp om samhället på många olika plan, och precis som frågeställaren beskriver används det finansiella systemet för att tvätta pengar, begå bedrägerier och tjäna pengar. På detta sätt finansieras mer kriminalitet, terror och mycket annat som på olika sätt skadar människor och samhällen, här och i andra länder. Detta behöver bekämpas med kraft, och jag utesluter därför ingen typ av åtgärd – precis som frågeställaren är inne på.

Låt mig understryka att bankerna i Sverige är lönsamma, bland annat tack vare teknologisk utveckling och användning. Jag förutsätter att bankerna arbetar för fullt med kraft och resurser för att motverka kriminalitet. Det är också viktigt att vi får nya och bättre regler på plats, och här pågår det ett intensivt arbete i EU där bland andra Sverige driver på för bättre informationsdelning mellan banker för att kunna sätta stopp för denna typ av verksamhet.

Medel till den naturvetenskapliga utbildningen

Anf. 103 ROBERT STENKVIST (SD):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Mats Persson.

Helt avgörande för svensk konkurrenskraft och tekniskt framåtskridande är att våra naturvetenskapliga utbildningar håller högsta kvalitet. Under de senaste tre decennierna har kvaliteten på dessa utbildningar systematiskt urholkats genom att kostnaderna för utbildningarna inte hängt med i prisutvecklingen i samhället i övrigt. Dessa utbildningar kan ha tappat så

Frågestund

mycket som 40 procent, enligt en rad högskolerektorer. Tillsammans med att Sverige har lägst andel läraryrke i Europa är detta oerhört allvarligt, speciellt då dessa utbildningar är laboratorieintensiva – eller ska vara i alla fall. Sverige riskerar att hamna rejält på efterkälken gällande teknisk utveckling, vilket på sikt riskerar hela vårt välbefinnande.

Tänker statsrådet vidta några åtgärder mot denna allvarliga utveckling?

Anf. 104 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Herr talman! Tack till frågeställaren!

Sverige är ett ingenjörsland; det är det som har byggt vårt välbefinnande historiskt och som kommer att göra det framåt. Därför gör regeringen i den budget som ligger på riksdagens bord den största satsningen på ingenjörämnen i modern tid. För första gången på 15 år höjs ersättningen till våra lärosäten så att det blir fler läraryrke för den som läser på en teknisk utbildning. Det kan handla om att den som läser en bioteknikutbildning får fler laboratoriemöjligheter, att den som läser en teknisk utbildning får fler övningsstimmar i matematik och så vidare. Detta är en strategisk, strukturell reform som kommer att göra oss alla i Sverige rikare och som kommer att göra vårt land till ett bättre land. Inte minst i ljuset av den gröna omställningen och det stora teknikskifte som just nu sker är detta en av de viktigare satsningarna i den budget som det ska beslutas om inom kort.

Anslagen till vuxenutbildningen

Anf. 105 JIM SVENSK LARM (S):

Herr talman! Min fråga går till utbildningsminister Mats Persson.

Regeringens hantering av vuxenutbildningen, särskilt yrkesvux, präglas av plötsliga nedskärningar och kortsiktighet. I budgeten för 2023 skär man ned 1 miljard på vuxenutbildningen för att sedan återföra en del medel i vårändringsbudgeten och budgeten för 2024. Fortfarande är dock anslaget till vuxenutbildningen en halv miljard lägre än när regeringen tillträdde.

Satsningen på regionalt yrkesvux behöver fortsätta med fokus både på att öka kvaliteten och att skapa fler utbildningsmöjligheter för vuxna.

Vi ser behoven på arbetsmarknaden växa, och de flesta prognosmakare tror att arbetslösheten kommer att öka nästa år. I denna situation spelar vuxenutbildningen, inte minst yrkesvux, en viktig roll. Därför lägger Socialdemokraterna 500 miljoner mer än regeringen på detta i vårt budgetförslag eftersom vi ser behovet.

Vad tänker regeringen göra för att vuxenutbildningen ska klara en försämrad arbetsmarknad?

Anf. 106 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Herr talman! Tack till frågeställaren!

Jag träffar väldigt många företagare som undrar var den kompetenta arbetskraften är? Var är de som kan hjälpa till i industrin? Var är de som kan hjälpa till i hantverksyrken? Eller om man pratar med kommunala företrädare: Var är de som kan jobba i vård och skola? Bristen på kompetent arbetskraft är otroligt stor i vårt samhälle just nu.

Jag delar inte alls Socialdemokraternas bild av att regeringen inte gör tillräckligt och skär ned på verksamheter. Det är precis tvärtom. Någon har kanske läst om lokförarbristen och att man inte har kunnat utbilda tillräckligt många lokförare i Sverige. Varför inte? Jo, för att tidigare socialdemokratiska regeringar har gett tillfälliga pengar som inneburit att man inte har kunnat bygga ut den utbildningen. Nu tillskjuter regeringen permanenta pengar, 1,8 miljarder i budgeten, som innebär att Sverige kommer att få fler lokförare, fler batteritekniker och fler vindkraftstekniker – för att ta tre yrken där det just nu råder brist. Vi tar alltså stora steg för att lösa kompetensbristen i Sverige.

Frågestunden var härmed avslutad.

Prot. 2023/24:23
26 oktober

Frågestund

§ 12 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

2023/24:32 Tilläggsskatt för företag i stora koncerner

2023/24:33 Skjutvapen och explosiva varor – skärpta straff för de allvarligare brotten

Kammaren biföll regeringens förslag att motionstiden för prop. 2023/24:32 skulle förkortas till 13 dagar.

§ 13 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 25 oktober

2023/24:127 Bostadsförsörjningen i Sverige

av *Leif Nysmed* (S)

till statsrådet *Andreas Carlson* (KD)

2023/24:128 Nationellt engagemang mot segregationen

av *Serkan Köse* (S)

till statsminister *Ulf Kristersson* (M)

§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 25 oktober

2023/24:158 Sanktionerna mot Ryssland

av *Tomas Eneroth* (S)

till utrikesminister *Tobias Billström* (M)

2023/24:159 Finansiering av bostadsprojekt
av *Denis Begic* (S)
till statsrådet Niklas Wykman (M)

§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 25 oktober

2023/24:114 Tillgången till Sveriges Radios officiella kommunikationskanaler

av *Björn Söder* (SD)
till kulturminister Parisa Liljestränd (M)

2023/24:115 Bristen på tekniker för havsbaserad vindkraft

av *Adrian Magnusson* (S)
till arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson (L)

2023/24:116 Lämplighet som lärare i svenska skolan

av *Robert Stenkvist* (SD)
till statsrådet Lotta Edholm (L)

2023/24:117 Säkerhetssituationen för armenier i Sverige

av *Björn Söder* (SD)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2023/24:118 Regeringens plan och beredskap för ökade varsel och arbetslöshet

av *Teresa Carvalho* (S)
till arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson (L)

2023/24:122 Skyddet för reservdelar

av *Aida Birinxhiku* (S)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2023/24:120 Yttrandefrihet för polisanställda

av *Rasmus Ling* (MP)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2023/24:126 Systembolagets sortiment och gårdsförsäljning

av *Tobias Andersson* (SD)
till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2023/24:125 Det svenska pantsystemets framtid

av *Johan Löfstrand* (S)
till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

2023/24:124 En flytt av Sveriges ambassad till Jerusalem

av *Tobias Andersson* (SD)
till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:123 Erkännandet av Palestina som stat

av *Tobias Andersson* (SD)
till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:136 Ett återtagande av erkännandet av Palestina som stat

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:127 Hjälp till Armenien att säkra sin territoriella integritet

av *Erik Hellsborn* (SD)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:128 Kunskap om lipödem

av *Lars Mejern Larsson* (S)

till statsrådet Acko Ankarberg Johansson (KD)

2023/24:137 Industritrålning av skarpsill

av *Tomas Kronståhl* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2023/24:139 AI-kommissionen

av *Josef Fransson* (SD)

till statsrådet Erik Slottnér (KD)

2023/24:134 Stärkt kompetens inom äldreomsorgen

av *Serkan Köse* (S)

till arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson (L)

2023/24:133 CSN för gymnasiestudier på folkhögskolor

av *Laila Naraghi* (S)

till utbildningsminister Mats Persson (L)

2023/24:135 Norrbotniabanan

av *Åsa Karlsson* (S)

till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2023/24:129 En förstärkt diplomatisk representation i Mongoliet

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:130 Gårdsförsäljning

av *Karin Sundin* (S)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2023/24:131 Skatteregler för donation av överblivna varor inom detaljhandeln

av *Stina Larsson* (C)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2023/24:132 Lagrådet och sänkt reduktionsplikt

av *Rickard Nordin* (C)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2023/24:138 Solidaritetsakt gentemot Israel

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:140 Svenskt bistånd till UNRWA

av *Josef Fransson* (SD)

till statsrådet Johan Forssell (M)

2023/24:141 Jordbruket och klimatförändringarna

av *Malin Larsson* (S)

till landsbygdsminister Peter Kullgren (KD)

2023/24:143 Minskade anslag för skydd av och åtgärder för värdefull natur

av *Stina Larsson* (C)

till statsrådet Romina Pourmokhtari (L)

Prot. 2023/24:23

26 oktober

Sammanträdet leddes
av andre vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.49 och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANN LARSSON

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Avsägelse.....	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval.....	1
§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott	3
§ 6 Svar på interpellation 2023/24:50 om	
Pensionsmyndighetens oberoende	3
Anf. 1 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	3
Anf. 2 DAVID PEREZ (SD).....	4
Anf. 3 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	5
Anf. 4 DAVID PEREZ (SD).....	6
Anf. 5 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	6
Anf. 6 DAVID PEREZ (SD).....	7
Anf. 7 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	7
§ 7 Svar på interpellation 2023/24:32 om utveckling i arbete	
hos Samhall.....	7
Anf. 8 Arbetsmarknads- och integrationsminister JOHAN	
PEHRSON (L).....	7
Anf. 9 JIM SVENSK LARM (S).....	8
Anf. 10 JONATHAN SVENSSON (S)	9
Anf. 11 Arbetsmarknads- och integrationsminister	
JOHAN PEHRSON (L).....	10
Anf. 12 JIM SVENSK LARM (S).....	11
Anf. 13 JONATHAN SVENSSON (S)	12
Anf. 14 Arbetsmarknads- och integrationsminister	
JOHAN PEHRSON (L).....	12
Anf. 15 JIM SVENSK LARM (S).....	13
Anf. 16 Arbetsmarknads- och integrationsminister	
JOHAN PEHRSON (L).....	14
§ 8 Svar på interpellation 2023/24:52 om konsekvenser för	
SIUS när anslaget 1:4 omfördelas	14
Anf. 17 Arbetsmarknads- och integrationsminister	
JOHAN PEHRSON (L).....	14
Anf. 18 JIM SVENSK LARM (S).....	15
Anf. 19 Arbetsmarknads- och integrationsminister	
JOHAN PEHRSON (L).....	16
Anf. 20 JIM SVENSK LARM (S).....	17
Anf. 21 Arbetsmarknads- och integrationsminister	
JOHAN PEHRSON (L).....	19
Anf. 22 JIM SVENSK LARM (S).....	19
Anf. 23 Arbetsmarknads- och integrationsminister	
JOHAN PEHRSON (L).....	20
§ 9 Svar på interpellation 2023/24:63 om stormen Hans.....	21
Anf. 24 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	21
Anf. 25 ISAK FROM (S)	21
Anf. 26 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD).....	22
Anf. 27 ISAK FROM (S)	23

Anf. 28 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	23
Anf. 29 ISAK FROM (S)	24
Anf. 30 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	24
§ 10 Svar på interpellation 2023/24:84 om politik för gles- och landsbygdskommuner	25
Anf. 31 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	25
Anf. 32 ISAK FROM (S)	26
Anf. 33 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	27
Anf. 34 ISAK FROM (S)	28
Anf. 35 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	28
Anf. 36 ISAK FROM (S)	29
Anf. 37 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	30
Ajournering.....	30
Återupptaget sammanträde.....	30
§ 11 Frågestund	30
Anf. 38 FÖRSTE VICE TALMANNEN	30
<i>Ökad nationell kontroll av vårdföretagare.....</i>	<i>31</i>
Anf. 39 MARCUS WENNERSTRÖM (S)	31
Anf. 40 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	31
Anf. 41 MARCUS WENNERSTRÖM (S)	31
Anf. 42 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	31
<i>Regler för spermadonation och register över donatorer.....</i>	<i>32</i>
Anf. 43 CARITA BOULWÉN (SD)	32
Anf. 44 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	32
Anf. 45 CARITA BOULWÉN (SD)	33
Anf. 46 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	33
<i>Skolhuvudmän med verksamhet utomlands</i>	<i>33</i>
Anf. 47 NIELS PAARUP-PETERSEN (C)	33
Anf. 48 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	33
Anf. 49 NIELS PAARUP-PETERSEN (C)	34
Anf. 50 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	34
<i>Ansaret vid farliga utsläpp</i>	<i>34</i>
Anf. 51 REBECKA LE MOINE (MP).....	34
Anf. 52 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	34
Anf. 53 REBECKA LE MOINE (MP).....	35
Anf. 54 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	35
<i>Finansiella risker på fastighetsmarknaden</i>	<i>35</i>
Anf. 55 ADAM REUTERSKIÖLD (M)	35
Anf. 56 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M)	35
Anf. 57 ADAM REUTERSKIÖLD (M)	36
Anf. 58 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M)	36
<i>Åtgärder mot välfärds kriminaliteten</i>	<i>36</i>
Anf. 59 LARRY SÖDER (KD).....	36

Anf. 60 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	36
Anf. 61 LARRY SÖDER (KD)	37
Anf. 62 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	37
<i>Regeringens syn på den svenska försvarsindustrin</i>	37
Anf. 63 ANNA STARBRINK (L)	37
Anf. 64 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M)	37
Anf. 65 ANNA STARBRINK (L)	38
Anf. 66 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M)	38
<i>Insatser mot lågkonjunkturen</i>	38
Anf. 67 INGELA NYLUND WATZ (S)	38
Anf. 68 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	38
Anf. 69 INGELA NYLUND WATZ (S)	39
Anf. 70 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	39
<i>Kontanthanteringens framtid</i>	39
Anf. 71 BO BROMAN (SD)	39
Anf. 72 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M)	39
Anf. 73 BO BROMAN (SD)	40
Anf. 74 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M)	40
<i>Akademien och det fria samhället</i>	40
Anf. 75 ANDERS ÅDAHL (C)	40
Anf. 76 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	41
Anf. 77 ANDERS ÅDAHL (C)	41
Anf. 78 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	41
<i>Finansieringen av den högre musikutbildningen</i>	41
Anf. 79 AMANDA LIND (MP)	41
Anf. 80 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	42
Anf. 81 AMANDA LIND (MP)	42
Anf. 82 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	42
<i>Effektiva EU-sanktioner mot Ryssland</i>	42
Anf. 83 MARGARETA CEDERFELT (M)	42
Anf. 84 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M)	43
<i>Gång och bedrägerier i banksektorn</i>	43
Anf. 85 MAGNUS BERNTSSON (KD)	43
Anf. 86 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M)	43
<i>Sverige som forskningsnation</i>	44
Anf. 87 MATS WIKING (S)	44
Anf. 88 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	44
<i>Brister i utländska läkarutbildningar</i>	44
Anf. 89 ANGELICA LUNDBERG (SD)	44
Anf. 90 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	45
<i>Ivos tillståndsplikt och skyddade boenden</i>	45
Anf. 91 JESPER SKALBERG KARLSSON (M)	45
Anf. 92 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	45
<i>Utbyggnad av den geriatriska vården</i>	46

Anf. 93 EWA PIHL KRABBE (S).....	46
Anf. 94 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD).....	46
<i>Konsumentmyndigheter och brottsbekämpning</i>	47
Anf. 95 MARTIN WESTMONT (SD).....	47
Anf. 96 Statsrådet ERIK SLOTTNER (KD).....	47
<i>Hyreshöjningarnas effekter på lärosäten</i>	47
Anf. 97 NIKLAS SIGVARDSSON (S)	47
Anf. 98 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	48
<i>Översyn av lagar om insiderbrott</i>	48
Anf. 99 DAVID PEREZ (SD).....	48
Anf. 100 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M)	48
<i>Långtgående åtgärder mot gängens ekonomiska brottslighet</i>	49
Anf. 101 ADNAN DIBRANI (S).....	49
Anf. 102 Statsrådet NIKLAS WYKMAN (M)	49
<i>Medel till den naturvetenskapliga utbildningen</i>	49
Anf. 103 ROBERT STENKVIST (SD)	49
Anf. 104 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	50
<i>Anslagen till vuxenutbildningen</i>	50
Anf. 105 JIM SVENSK LARM (S)	50
Anf. 106 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	50
§ 12 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid	51
§ 13 Anmälan om interpellationer	51
§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar	51
§ 15 Anmälan om skriftliga svar på frågor	52
§ 16 Kammaren åtskildes kl. 15.05.	54